

Ferm Werk

Begroting 2018 – 2021 n.a.v. zienswijzen gemeenten

Woerden, 4 juli 2017

Carrosserieweg 1
3445 BC Woerden
Tel: 0348-497000

Inhoudsopgave

Beleidsbegroting	3
Inleiding	3
Programmaplan	4
Wijzigingen als gevolg van aanpassingen BBV	4
Programma Basisdienstverlening	5
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen	5
Gevolgen voor de grote geldstroom	7
Gevolgen voor de grote geldstroom per gemeente	8
Wat gaat het kosten voor de kleine geldstroom	11
Paragraaf bedrijfsvoering	13
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	17
Kengetallen	18
Algemene dekkingsmiddelen en bedrag voor onvoorzien	18
Paragraaf financiering	18
Paragraaf verbonden partijen	19
Productbegroting	19
Bijlagen:	30
1. Begroting 2018-2021 kleine geldstroom (basisdienstverlening)	30
2. Financiële begroting 2018-2021 van Openbaar lichaam Ferm Werk	30

Beleidsbegroting

Inleiding

De begroting 2018 (met meerjarenraming 2019-2021) is primair opgesteld als productbegroting. Per product is zowel de grote als de kleine geldstroom opgenomen.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat er een financiële meerjarenbegroting wordt opgesteld. Deze begroting is opgenomen als bijlage bij de productbegroting (bijlage 2).

Onderliggende begroting is enerzijds een uitwerking van het scenario dat is opgenomen in de Kaderbrief die in januari van dit jaar is opgesteld en aan de gemeenten is verzonden. De trend die in de Kaderbrief is opgenomen, gaat uit van een groei van het aantal inwoners dat is aangewezen op een uitkering voor levensonderhoud. Deze stijging is vanaf 2016 significant.

Inmiddels zijn we een aantal maanden verder; de ontwikkelingen die in de kaderbrief zijn geschetst en de ontvangen zienswijzen van de gemeenten zijn uitvoerig intern en met de gemeenten besproken. Dat heeft er toe geleid dat de begroting is aangepast. Per gemeente worden verschillende doelen gesteld en verschillende accenten gelegd. Op basis daarvan wordt voor verschillende in te zetten instrumenten gekozen, om het groeiende aantal inwoners dat is aangewezen op een uitkering aan een baan te helpen dan wel te laten participeren in de samenleving. Daarmee is de uitdaging opgepakt om de trends, die in de kaderbrief zijn geschetst, te vertalen naar doelstellingen van beleid en inzet van instrumenten en daarmee gepaard gaande middelen. Dit om te zorgen dat een trendbreuk kan worden gerealiseerd.

Ferm Werk is in 2014 ontstaan, nadat betrokken partijen met name gekeken hebben wat men in de uitvoering gemeenschappelijk heeft, e.e.a. ter voorbereiding op de decentralisaties. Daarop is een organisatie gebouwd met een brede basisdienstverlening die voor alle vier gemeenten nagenoeg gelijk is. Het keuzemodel, weergegeven in aanvullende dienstverlening, was beperkt.

Nu de decentralisaties een aantal jaren een feit zijn, constateren we dat voor gemeenten de gevolgen op financieel en politiek/bestuurlijk terrein zich manifesteren. Beperktere financiële middelen noodzaken gemeenten in grote mate tot het maken van keuzes. Er treedt daarmee verschil op per gemeente als het gaat om het maken van keuzes en het inrichten van samenwerking binnen het sociaal domein. Zo ook bij Ferm Werk.

Met deze ontwikkeling begint een fundamenteel andere sturing van Ferm Werk. Gemeentelijke keuzes, bepaald door zowel grenzen aan de middelen, maar ook bepaald door inhoudelijke inzichten, worden maatgevend voor de dienstverlening en dus voor de begroting van Ferm Werk. Anders gezegd, niet de grote gemene deler is bepalend voor de begroting en dienstverlening, maar juist de verschillen per gemeente bepalen ons aanbod.

Deze ontwikkeling is nieuw en Ferm Werk voorziet niet dat aan de geschetste ontwikkeling op korte termijn een einde komt. De invloed van gemeenten op het beleid van Ferm Werk neemt daarmee aanzienlijk toe, maar ook de verschillen laten zich daardoor nadrukkelijk zien. De begroting 2018-2021 is de eerste begroting waarbij per gemeente keuzes zijn gemaakt over de inzet van instrumenten en de afname van dienstverlening.

Programmaplan

Ferm Werk kent twee programma's, te weten:

1. Programma basisdienstverlening
2. Programma aanvullende dienstverlening

Het programma basisdienstverlening bevat alle uitvoerende taken in het kader van de aan de deelnemende gemeenten opgedragen taken waaronder de Wet sociale werkvoorziening, de Participatiewet en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen.

Het programma aanvullende dienstverlening bevat alle taken die gemeenten ieder voor zich kunnen besluiten te laten uitvoeren door Ferm Werk. Bijvoorbeeld de uitvoering van schuldhulpverlening en taken rond de huisvesting van vergunninghouders in het kader van de Huisvestingswet.

Wijzigingen als gevolg van aanpassingen BBV

Met ingang van de begroting 2018 gelden nieuwe regels met betrekking tot de zogenaamde "lv3-taakvelden" in de financiële meerjarenbegroting. Ferm Werk heeft de begroting hierop aangepast. Hoezeer we begrijpen dat wijzigingen in de opzet en presentatie door aanpassing van de regelgeving, de leesbaarheid aanvankelijk niet vergroot, zijn we verplicht de aanpassingen door te voeren.

Dit betekent dat er binnen het programma Basisdienstverlening een aanpassing is gedaan in de benaming van de producten als volgt:

1. Inkomensregelingen, in plaats van product Bijstandverlening. Hiertoe behoren alle inkomens- en bijstandvoorzieningen.
2. Begeleide participatie, in plaats van product Wsw. Hiertoe behoren de voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie, die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid (beschut werken en bestaande Wsw- en begeleid werken dienstbetrekkingen en het begeleiden van mensen met een garantiebaan).
3. Arbeidsparticipatie, in plaats van product Participatie. Hiertoe behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen (waaronder detacheringsbanen).

In de financiële begroting (bijlage 2) wordt naast de programma's Basisdienstverlening en Aanvullende dienstverlening inzicht gegeven in de kosten van bestuur en ondersteuning, bestaande uit:

- a. Algemene dekkingsmiddelen
- b. Kosten van overhead
- c. Vennootschapsbelasting
- d. Bedrag voor onvoorzien

Onder overhead wordt verstaan: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Een bijdrage aan een verbonden partij als vergoeding voor de uitvoering van taken valt niet onder overhead, maar moet worden verantwoord op de desbetreffende taakvelden (of producten). Dat betekent dat de kosten van Ferm Werk NV, als verbonden partij van GR Ferm Werk, niet nader worden uitgesplitst naar overhead.

De kosten van overhead bestaan dan uitsluitend uit de betreffende kosten van GR Ferm Werk.

Aangezien voor de deelnemende gemeenten GR Ferm Werk een verbonden partij is, worden de gemeentelijke bijdragen (baten kleine geldstroom) verwerkt zonder afsplitsing van de overhead naar het taakveld Overhead.

Programma Basisdienstverlening

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat er op programmaniveau doelstellingen worden geformuleerd aan de hand van drie zogeheten W-vragen. In het onderstaand wordt per product van de primaire processen ingegaan op de 2 vragen “Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen”. Daarna volgt een hoofdstuk over de effecten op de grote geldstroom (voor de bedragen zie bijlage 2) en vervolgens wordt ingegaan op de vraag wat het gaat kosten voor de kleine geldstroom.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Inkomensregelingen

Doelstellingen:

- Het juist, volledig en tijdig verstrekken van a. inkomensvoorzieningen en b. loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet.
- Klanten worden correct behandeld, waarbij hun privacy is geborgd.
- Het onterecht of onjuist verstrekken van voorzieningen en fraude wordt effectief bestreden.

In dit kader kunnen de volgend speerpunten voor 2018-2021 worden benoemd:

1. Efficiënte werkprocessen waarbij klantgerichtheid centraal staat
2. Aanvragen levensonderhoud binnen de wettelijke termijnen blijven afhandelen (dat is binnen 8 weken)
3. Tijdig (=binnen gestelde termijnen) afhandelen van alle aanvragen inkomensondersteuning
4. Tijdig afhandelen van voortgangsonderzoeken
5. Toename aanvragen/gebruik Bbz bewerkstellingen (+10% t.o.v. 2016)

Wat gaat we daarvoor doen:

1. Efficiency werkprocessen verbeteren zonder verlies van effectiviteit, onderzoek naar snelbalie en andere vormen van digitale dienstverlening (t.b.v. aanvragen minimaregelingen, wijzigingen doorgeven, inkomsten doorgeven, vakantiemeldingen doorgeven e.d.)
2. Werkvoorraad beheersbaar maken
3. Ondernemerschap als pijler van zelfredzaamheid vergroten, continueren bekendheid Bbz 2004.

Begeleide participatie

Doelstellingen:

- Het bieden van zo regulier mogelijk werk voor Wsw-geïndiceerden en het bieden van werk in een veilige werkomgeving voor mensen met een indicatie Beschut werken.
- Door het afnemende bestand (“3 Wsw medewerkers er uit – 1 Beschut nieuw medewerker er in”) en de groeiende behoefte aan werkplekken voor detachingsbanen, worden werkgevers-contacten, individuele en groepsdetacheringen tevens ingezet voor detachingsbanen (als instrument van Arbeidsparticipatie).
- Het plaatsen en duurzaam begeleiden van mensen met een doelgroepverklaring.

In dit kader kunnen de volgend speerpunten voor 2018-2021 worden benoemd:

1. Doorstroom van Wsw medewerkers van productie naar detacheringen blijven bevorderen
2. Doelstelling voor het aantal werkplekken Beschut nieuw en het aantal garantiebanen realiseren conform de doelstelling van het Rijk, daarbij rekening houdend met 2 jaar vertraging (2015-2016) in de realisatie van deze doelstelling voor garantiebanen.
3. Sociale veiligheid verbeteren.

Wat gaat we daarvoor doen:

1. Aansluiting en verbinding met het LOC optimaliseren door de processen m.b.t. instroom/doorstroom/uitstroom te implementeren t.b.v. detachings- en garantiebanen. Kandidaten krijgen een profiel van bemiddeling en worden gekoppeld aan een accountmanager detacheringen t.b.v. actieve bemiddeling naar een zinvolle passende werkplek bij een werkgever.
2. Potentieel binnen beschut werk en individuele en groepsdetacheringen (Wsw) wordt in kaart gebracht t.b.v. (door)ontwikkeling voor een volgende stap.

Kandidaten krijgen een profiel van bemiddeling en worden gekoppeld aan een accountmanager detacheringen t.b.v. actieve bemiddeling naar een zinvolle passende werkplek bij een werkgever.

3. Werkgeversbenadering – klanttevredenheidsonderzoek t.b.v. een nulmeting. Vanuit de aandachtspunten zullen er speerpunten worden benoemd (businessdoelen). Verder zal er een jaarlijkse activiteitenkalender opgesteld worden.

Arbeidsparticipatie

Voor succesvolle duurzame zelfredzaamheid dient Ferm Werk goed op de hoogte te zijn van de wensen en mogelijkheden van uitkeringsgerechtigden en gebruikt zij haar kennis, instrumenten en uitgebreide netwerk (ondernemers, sociale instellingen, overheden en onderwijs) om de koppeling te maken tussen de vraag en het aanbod van arbeid of participatie.

Doelstellingen:

- Ferm Werk helpt (en stimuleert) door middel van arbeidsontwikkeling en –bemiddeling zoveel mogelijk ‘potentiële werknemers’ naar betaald werk
- Mocht dit (nog) niet mogelijk zijn, dan wordt een cliënt doorverwezen naar bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.

Voor de “route werk” wordt gebruik gemaakt van het Leer- en Ontwikkelcentrum (LOC) van Ferm Werk. Na de intake door de werkconsulent gaan cliënten direct aan het werk in de werkhal van het LOC; er wordt een taaltoets afgenomen en er worden trainingen gegeven die zijn gericht op het stimuleren van eigen kracht, sollicitatie- en werknemersvaardigheden. De 1ste fase wordt afgesloten met een plan van aanpak. Op basis daarvan worden in de vervolgfase trajecten naar werk gestart, waarbij verschillende participatievoorzieningen/instrumenten worden ingezet zoals werkervaringsplaatsen (intern of extern via het LOC), detacheringsbanen, buddy- projecten enz.

Dankzij de aantrekkende economie zien wij een daling van het aantal kandidaten in categorie 1 (direct bemiddelbaar). Tegelijkertijd zien we een instroom van kandidaten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt o.a. als gevolg van de verhoogde instroom van kandidaten met een fysieke of cognitieve beperking die niet langer toe kunnen treden tot de WSW of de aangescherpte Wajong.

In veel gevallen, zal er eerst aan taal, activering, motivering, empowerment en gezondheid gewerkt moeten worden alvorens er een traject naar werk gestart kan worden. In dit verband is een optimale samenwerking binnen het lokale sociaal domein van groot belang, met name tussen het Ferm Werk – team participatie en de andere lokale ketenpartners (die bijvoorbeeld arbeidsmatige dagbesteding aanbieden).

In dit kader kunnen de volgend speerpunten voor 2018-2021 worden benoemd:

1. Realiseren van uitstroom naar werk van 20% van het aantal uitkeringen op 1 januari.
2. Het actief zoeken en doorgeleiden (na doorlopen traject) van geschikte kandidaten voor beschermt nieuw en garantiebannen naar Begeleide Participatie.

Per gemeente wordt het effect van maatregelen begroot als volgt:

	totaal	Woerden	Bo-Re	Montfoort	Oudewater
Begroting aantal uitkeringen BUIG stand op 1 januari 2018	1.143	634	304	118	87
uitstroom naar werk (20%) ter vergelijking:	229-	127-	61-	24-	17-
uitstroom naar werk in 2016	187-	97-	60-	17-	13-

De begroting verdient een nadrukkelijk voorbehoud.; de uitstroompercentages schatten wij in op grond van wat Ferm Werk aan dienstverlening doet. Indien de keuze gemaakt wordt om voor een deel van het bestand het lokale netwerk in te zetten ofwel een aantal wettelijke maatregelen op te schorten, hebben wij minder invloed op de uitstroom.

Wat gaan we daarvoor doen:

In de paragraaf bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de maatregelen per gemeente.

Gevolgen voor de grote geldstroom

De begrote effecten op de grote geldstroom staan in onderstaande tabel weergegeven. Voor 2018 gaan we er van uit dat de instroom van het aantal uitkeringsgerechtigden gelijk is aan de uitstroom. Vanaf 2019 begroten we een afnemend bestand.

Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Begroting 2017	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen							
levensonderhoud	1.011	886	1.121	1.143	1.138	1.127	1.116
Garantiebanen	6	76	28	53	96	129	160
Fte Wsw	323	300	307	291	277	263	250
Fte Beschut nw	-	15	14	17	23	26	30
Fte detabanen	3	10	20	43	43	43	43

In 2016 is het standcijfer van het aantal uitkeringen levensonderhoud gegroeid met 161 naar 1.099 uitkeringen per ultimo jaar. De toename van het standcijfer bestaat voor 73% uit statushouders en voor 11% uit jongeren (leeftijd 18-26 jaar, niet zijnde statushouders).

De instroom van statushouders in 2016 bedroeg 138 uitkeringen; in 2015 beliep dit aantal 61 uitkeringen. Voor de prognose 2017 en de begroting 2018-2021 gaan we uit van een instroom van +/- 50 uitkeringen. Dit aantal correspondeert met de taakstelling die gemeenten hebben ontvangen voor de huisvesting van statushouders in 2017.

De instroom van jongeren was met 67 uitkeringen in 2016 bijna 3 keer hoger dan in 2015. De toename werd vooral veroorzaakt door de doelgroepen die voorheen (voor 2015) vielen onder de Wajong of de Wsw. Voor de prognose 2017 en de begroting 2018-2021 gaan we uit van een gelijk blijvende instroom. Met betrekking tot het aantal garantiebanen gaan we er van uit dat 40% wordt ingevuld door NUG'gers.

Onderstaand een overzicht van de begrote in- en uitstroom. Het saldo van instroom en uitstroom wordt uitgedrukt als een percentage van de stand van het aantal uitkeringen op 1 januari.

Aantal uitkeringen LO	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Instroom	498	400	400	350	350	350
Uitstroom	337	356	400	361	361	361
Per saldo	+161	+44	-	-11	-11	-11
procentueel	17%	4%	0%	-1%	-1%	-1%

Inkomensondersteuning

Het aantal aanvragen inkomensondersteuning is in 2016 toegenomen met ruim 20% ten opzichte van 2015. In 2017 verwachten we een verdere toename met 15%, uitgaande van de huidige dienstverlening.

Aantal aanvragen	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Inkomensondersteuning	2.710	3.120	3.150	3.150	3.150	3.150

Dekking Rijk BUIG

Op 30 september 2016 zijn de voorlopige budgetten BUIG bekend gemaakt. Het rijksbudget is bedoeld voor de betaling van de uitkeringen PW, IOAW, IOAZ en BBZ starters. Tevens is het bedoeld ter dekking van verstrekte loonkostensubsidies (zoals bedoeld in de P-wet), ten behoeve van garantiebanen en beschut nieuw.

Net als in 2016 en 2017 is ook in 2018 en de jaren daarna de vangnetregeling van toepassing. Deze regeling compenseert tekorten in de uitkeringen (meer uitgaven dan rijkssubsidie) boven 5% tot 12,5% voor de helft en boven 12,5% volledig (in 2016 gold nog een plafond van 10% in plaats van 12,5%). Vanaf 2018 wordt voor het eerst een referteperiode van drie jaar toegepast, zijnde de jaren 2016, 2017 en 2018.

Vanaf 2019 wordt de eigenrisicodrempel blijvend verhoogd van 5% naar 7,5%.

Dekking Rijk Wsw

In mei 2017 zijn de budgetten voor de Wsw bekend gemaakt. De verdeling van het landelijke budget per gemeente is gebaseerd op de "blijfkans" van de in 2016 bestaande populatie. Zoals bekend neemt het budget per SE jaarlijks af: van € 25.450 in 2017 naar € 24.290 in 2018 (zie de financiële begroting in bijlage 2). Vanaf 2019 wordt de afname minder.

De gemeentelijke bijdrage op de Wsw wordt begroot op € 1.178 K in 2018 en vanaf 2019 min of meer gelijkblijvend op ongeveer € 1.250 K.

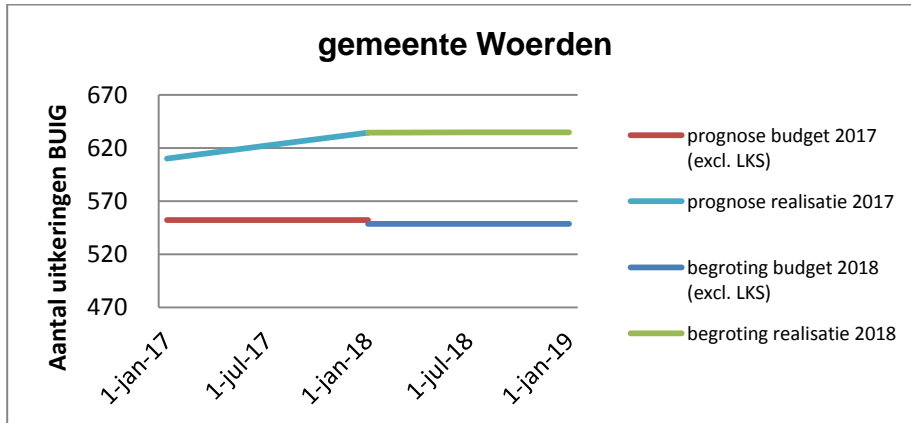
In de cao onderhandelingen in 2016 is afgesproken dat in 2016, 2017 en 2018 de door de staatssecretaris (SZW) toegezegde loon-prijscompensatie wordt omgezet in salarisverhogingen.

Gevolgen voor de grote geldstroom per gemeente

Zie de volgende pagina; de in de grafieken getoonde budgetten zijn exclusief de vangnetuitkering.

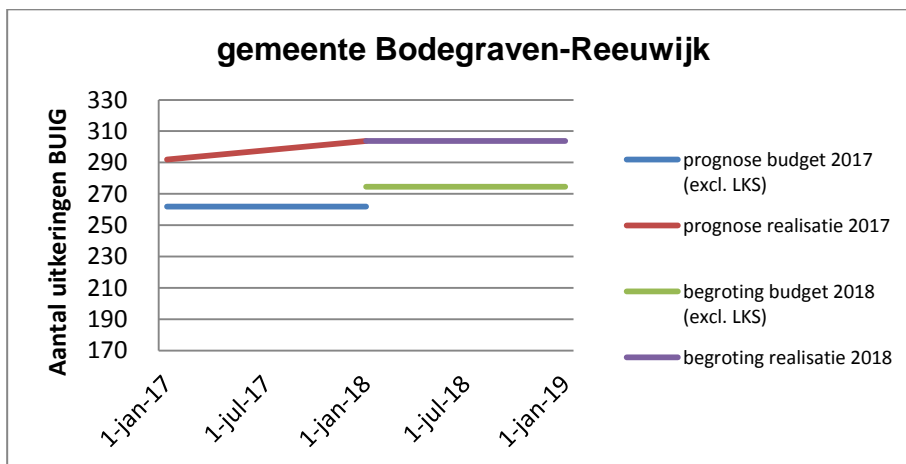
Uit de grafieken op de volgende pagina's blijkt het belang om in te zetten op het behalen van de doelstellingen voor de grote geldstroom. Aangezien het eigen risico vanaf 2019 toeneemt, betekent dit een toename van de gemeentelijke bijdrage in het tekort.

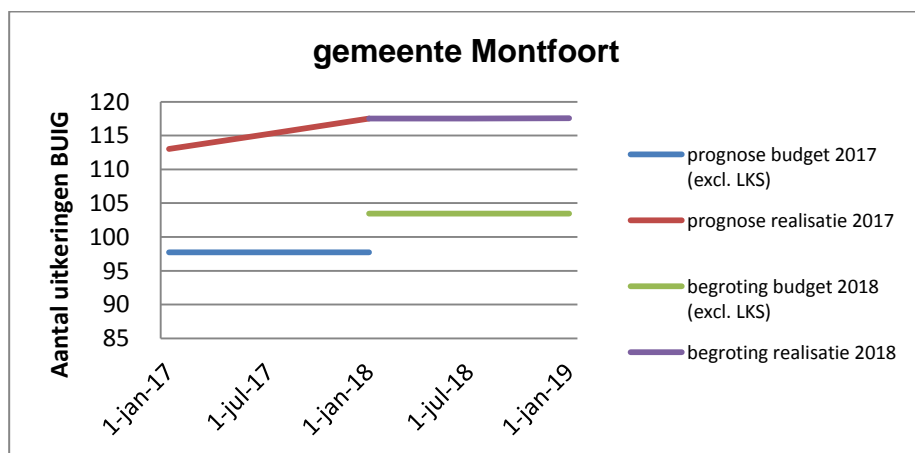
Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	547	622	635	632	625	619
Garantiebanen	3	15	35	53	71	88
Fte Wsw	238	225	214	204	193	184
Fte Beschut nw	-	8	10,7	12,7	15,3	17,3
Fte detabanen	1,5	11	17	17	17	17

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten én de vangnetregeling, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 665 K, in 2019: 780 K, in 2020: 801 K en in 2021: 798 K. De taakstelling van Beschut nieuw in 2018 is, op basis van de gemeentelijke ambitie (volgens de motie "Werken moet lonen"), 2,7 hoger dan de wettelijke taakstelling.

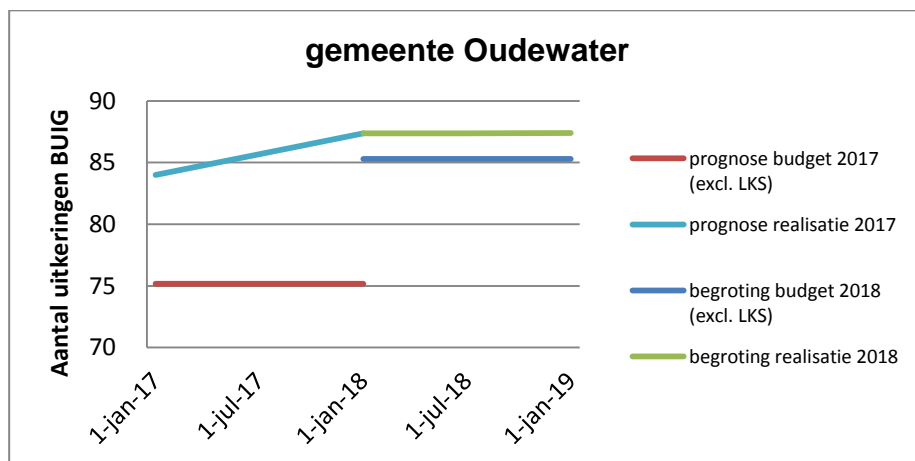
Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	275	298	304	302	299	296
Garantiebanen	1,5	9	10	30	41	51
Fte Wsw	47	45	42	40	38	36
Fte Beschut nw	-	4	5	6,7	7,3	8,7
Fte detabanen	0,4	5	11	11	11	11

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten én de vangnetregeling, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 298 K, in 2019: 401 K, in 2020: 401 K en in 2021: 390 K.

Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	104	115	118	117	116	115
Garantiebanen	1,5	2	4	7	9	11
Fte Wsw	18	17	17	16	15	14
Fte Beschut nw	-	1,3	1	2	2	2,7
Fte detabanen	0,6	2	13	13	13	13

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten én de vangnetregeling, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 122 K, in 2019: 144 K, in 2020: 133 K en in 2021: 127 K.

Aantallen gemiddeld	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Uitkeringen						
levensonderhoud	85	86	87	87	86	85
Garantiebanen	0,3	2	4	6	8	10
Fte Wsw	20	19	18	17	16	15
Fte Beschut nw	-	0,7	0,7	1,3	1,3	1,3
Fte detabanen	0,8	2	2	2	2	2

Uitgaande van bovengenoemde aantallen en van de in september 2016 bekend gemaakte budgetten, bedraagt het eigen risico op de BUIG in 2018: 28 K, in 2019: 23 K, in 2020: 11 K en 2021: nihil; de vangnetregeling is niet van toepassing.

Wat gaat het kosten voor de kleine geldstroom

Door de toename van het bestand en verandering van samenstelling van het bestand (meer inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt) nemen de uitvoeringskosten toe. Een aanzienlijke stijging van het bestand zoals die zich vorig jaar voordeed (gemiddeld 17%) én die doorwerkt in de komende jaren, heeft consequenties voor nagenoeg alle bedrijfsonderdelen. Het betekent onder andere dat meer aanvragen voor levensonderhoud en bijzondere bijstand worden afgehandeld, dat meer inwoners een traject aangeboden krijgen voor werk en dat meer inwoners in participatietrajecten worden opgenomen. Het betekent voorts dat er een toename is van het aantal trainingen en jobcoaching-trajecten. De prognose 2017 laat om die reden een overschrijding zien op de basisdienstverlening van 290 K en zoals hiervoor aangegeven heeft deze toename een doorwerking in de begroting 2018. Overigens wordt in deze begroting op verschillende onderdelen aangegeven op welke wijze de gevolgen van de stijging van het bestand van 2016 en 2017 wordt omgebogen. Hierdoor dalen de effecten voor de gemeentelijke bijdrage én vinden meer inwoners een weg naar werk of andere vormen van participatie.

De kosten in 2018 nemen toe onder invloed van de toenemende inzet van participatievoorzieningen (garantiebanen, nieuw beschut en detachingsbanen) en overige maatregelen die worden genomen om de doelstellingen bij Arbeidsparticipatie te realiseren (zie pagina 6). De begroting 2018-2021 vergeleken met de begroting 2017 wordt hieronder weergegeven. We houden rekening met een algemene loon-prijsaanpassing van 2% per jaar.

bedragen in € x 1.000	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Omzet	3.495-	434-	3.929-	3.850-	3.760-	3.680-
Kosten van de omzet	370	500	870	870	870	870
NTW	3.125-	66	3.059-	2.980-	2.890-	2.810-
Premievoordeel detabanen	-	56-	56-	57-	58-	59-
Dekking uitvoeringskosten	3.125-	10	3.115-	3.037-	2.948-	2.869-
Uitvoeringskosten	8.387	905	9.292	9.468	9.648	9.831
	5.262	915	6.177	6.431	6.700	6.961
Uitvoeringskosten incidenteel	377	377-	-	-	-	-
Continuous improvement	-	100	100	238-	243-	247-
	5.639	638	6.277	6.193	6.457	6.714

NTW

De dekking van de uitvoeringskosten door NTW neemt de komende jaren af door de uitdiensttreding van Wsw medewerkers. De medewerkers Nieuw beschut die daarvoor deels in de plaats komen zullen minder NTW genereren. In de grote geldstroom neemt de NTW toe door de inzet van detachingsbanen (dekking kosten detachingsbanen door NTW).

Voor de helft wordt de NTW in de grote geldstroom gerealiseerd bij Ferm Werk, bijvoorbeeld bij groepsdetacheringen. Dit is de reden dat, hoewel de begrote NTW daalt met 66 K, de begrote omzet toeneemt. Onderstaand het overzicht van de totaal begrote NTW:

bedragen in € x 1.000	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
NTW kleine geldstroom	3.125-	66	3.059-	2.980-	2.890-	2.810-
NTW grote geldstroom	104-	902-	1.006-	1.026-	1.047-	1.068-
	3.229-	836-	4.065-	4.006-	3.937-	3.878-

Personele formatie

Ten opzichte van de begroting 2017 neemt de personele formatie toe met 9,6 FTE. Onderstaand een overzicht per product/taakveld:

Aantal Fte	begroting 2017	toename	begroting 2018	
Inkomensregelingen	28,0	2,2	30,1	inhuur in 2016/2017
Begeleide participatie	23,7	2,3	25,9	incl 0,7 Fte tbv garantiebanen
Arbeidsparticipatie	18,6	4,7	23,3	
Sturing en ondersteuning	19,1	0,5	19,6	toename betreft DIV
	<u>89,4</u>	<u>9,6</u>	<u>99,0</u>	

Voor de uitbreiding op Inkomensregelingen (2,2 FTE) wordt tot nu toe voorzien door de inhuur van personeel. Inhuur is een dure bezettingsvorm. Daarnaast is het zo dat de bestandsomvang en –toename een sterke relatie heeft met de personeelsomvang. Het bestandsvolume neemt pas na 2018 af, waardoor nog een langere periode behoefte en noodzaak is voor een hogere bezetting dan opgenomen in de begroting 2017. Bovendien verwachten we ook na 2018 effecten van verdere efficiency maatregelen. Omdat deze maatregelen effecten hebben na 2018, nemen we deze extra bezetting tijdelijk aan. Als het bestand daalt, kan het personeel weer afvloeien. Met een daling van het bestand kan de bezetting daarom mee-ademen. Door ze in dienst te nemen, halen we een kostenvoordeel ten opzichte van de huidige inhuur.

De vacature van 0,7 FTE met betrekking tot garantiebanen bij Begeleide participatie ontstaat in 2017; t/m 2016 werden de kosten van garantiebanen gedekt door opbrengsten vanuit de Arbeidsmarktregio. In de meerjarenbegroting en dus in de begroting van 2018 was rekening gehouden met een kostentoeename in de grote geldstroom. Het opnemen van formatieruimte betekent dus een verschuiving van kosten van de grote geldstroom naar de kleine geldstroom.

Daarnaast wordt bij Begeleide participatie rekening gehouden met vervanging van SW medewerkers op staffuncties. Vervanging is aan de orde vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van een aantal Wsw-collegae. Vervanging is nodig omdat het gaat om wezenlijke functies in de begeleiding van collegae. We streven er naar om deze formatie in te vullen met detachingsbanen, waardoor inwoners met een uitkering de kans krijgen deze banen in te vullen. Per saldo gaat het bij de uitbreiding van formatie bij Begeleide participatie dus om enerzijds vervanging (waarbij inwoners met een uitkering instromen in deze banen) én om het vervullen van een wettelijke taak (het creëren van garantiebanen). Totaal 2,3 FTE.

Bij Arbeidsparticipatie wordt uitbreiding voorzien, per saldo 2,5 FTE, voor de gemeente Woerden. Deze gemeente zet namelijk in op intensivering van een aantal instrumenten en beleidsvelden (zie de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering). Daarnaast is er sprake van een uitbreiding van accountmanagement. Dit is nodig om de taakstelling voor detachingsbanen, garantiebanen en de begeleiding van het toenemend aantal jongeren te kunnen waarmaken. Het gaat om een uitbreiding van 2,2 FTE.

Bij Digitale Informatievoorziening (DIV) is, tijdelijk, een halve formatieplaats extra opgenomen. Deze afdeling krijgt met de toename van het aantal aanvragen, substantieel meer werk te verrichten. Gebleken is dat deze werkstromen niet met de huidige bezetting kunnen worden opgevangen. Bovendien is het van wezenlijk belang dat deze afdeling haar werk tijdig en correct doet, omdat anders in het toekenningsproces fouten en/of vertragingen ontstaan. Bij afname van de productie, ademt deze formatie mee. Deze afdeling betrekken we in het beginstadium van de continuous improvement.

Continuous improvement

Dit jaar starten we met een onderzoek op welke wijze we de organisatie efficiënter kunnen laten werken zonder verlies van effectiviteit. Ferm Werk ziet het als een logisch moment nu de organisatie een stevige bodem heeft gelegd onder de uitvoering en de mensvisie goede vorm heeft gekregen, zich te focussen op verbetering van de processen. De verbetering van processen en het ons richten op efficiency, kent niet alleen een instrumentele benadering. Verbetering van kwaliteit van het werk, effectiviteit en efficiency is in sterke mate afhankelijk van houding en gedrag.

Nog nadrukkelijker dan tot nu, wordt hierop de komende tijd ingezet. Het gaat bijvoorbeeld om het laag in de organisatie leggen van verantwoordelijkheid voor efficiency. Nagedacht wordt momenteel op welke wijze daar doelstellingen aan zullen worden gekoppeld. We verwachten efficiency en/of kwaliteitsverbetering te kunnen realiseren vanaf 2019 van zo'n 4% van de loonsom.

Voor 2018 schatten we de kosten op 100 K. Daarnaast begroten we investeringen in ICT van +/- 250 K. De afschrijvingslast past binnen het jaarlijkse afschrijvingsbudget en leidt naar verwachting niet tot een kostenverhoging.

Paragraaf bedrijfsvoering

In de inleiding is ingegaan op de economische ontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor de instroom in de uitkering. De eerder genoemde kaderbrief geeft daarover ook informatie. Het is niet alleen de economische ontwikkeling die zorgt voor instroom. Ook wetswijzigingen op het terrein van arbeidsrecht en de verkorte WW-duur, zorgen voor verhoogde instroom.

De bestandsstijging vraagt vanaf 2016 met name op het gebied van het behandelen van aanvragen van inkomensondersteunende maatregelen (minimabeleid) extra personeel. Sinds 2015 is er sprake van een stijging van het aantal aanvragen van ruim 35%. Deze stijging kan niet worden opgevangen binnen het huidige personeelsbestand. Hiervoor en ook op het gebied van bestandsbeheer wordt dan ook vanaf 2016 extra personeel ingehuurd. In de begroting 2018 is dit vertaald naar een toename van de personele formatie met 2,2 FTE (ten opzichte van de begroting 2017).

Zoals gezegd worden er in deze begroting per gemeente verschillende accenten gelegd en/of verschillende instrumenten ingezet, om het groeiende aantal inwoners dat is aangewezen op een uitkering aan een baan te helpen dan wel te laten participeren in de samenleving. Daarmee wordt naar verwachting een halt toegeroepen aan de stijging van het bestand.

Nogmaals, deze verwachting verdient een nadrukkelijk voorbehoud; het gehanteerde uitstroompercentage van 20% schatten wij in op grond van wat Ferm Werk aan dienstverlening doet. Indien de keuze gemaakt wordt om voor een deel het lokale netwerk in te zetten ofwel een aantal wettelijke maatregelen op te schorten, hebben wij minder invloed op de uitstroom. Wat betreft de langere termijneffecten van deze aanpak, is nodig de eerste ervaring af te wachten en de uitkomsten daarvan te monitoren en te evalueren. Vooralsnog gaan we uit van hetzelfde uitstroompercentage voor de jaren 2019-2021 als in 2018.

Onderstaand een samenvatting per gemeente.

Gemeente Woerden

De gemeente Woerden hanteert als uitgangspunt "iedereen doet mee". Inwoners die ondersteuning nodig hebben bij het verwerven van betaald werk of bij het gaan participeren door middel van bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, moeten die ondersteuning krijgen die past bij hun persoonlijke situatie. Voor ondersteuning die nodig is ingevolge de Participatiewet is Ferm Werk de gereede partner voor de gemeente Woerden.

We zien dat de doelgroep en dat behoeften veranderen. Dat heeft gevolgen voor de ontwikkeling van de dienstverlening van Ferm Werk. Wij willen meer expertise ontwikkelen met betrekking tot het begeleiden van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en meer expertise met betrekking tot bijzondere doelgroepen. Bij het eerste gaat het bijvoorbeeld om het (eventueel groepsgewijs) bevorderen van zelfvertrouwen, een positieve instelling en ambitie (empowerment). Bij het tweede om de begeleiding van mensen met psychische problemen. In de begroting is rekening gehouden met het tijdelijk inkopen van deze noodzakelijke expertise. Met de uitdrukkelijke bedoeling de expertise ook zelf op te bouwen. Naast het verder ontwikkelen van expertise en instrumenten kijkt Ferm Werk ook nadrukkelijker in de komende tijd naar samenwerking in het sociaal domein.

Vanuit de voor gemeente Woerden uitgevoerde bestandsscreening wordt bevestigd dat veel inwoners met een bijstandsuitkering een grote tot zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, waarbij ook leeftijd, uitkeringsduur en herkomst (taalbeheersing) een belangrijke rol spelen.

In de voorliggende begroting zijn uitgangspunten en ambities vertaald, naast de inzet met bestaande op werk gerichte instrumenten, naar een forse inzet op de groep mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Met deze inzet wordt bewerkstelligd dat er dynamiek binnen het bestand optreedt. Met andere woorden: een cliënt met een grote afstand tot de arbeidsmarkt ziet zijn afstand verkleinen waardoor participatie en werk weer in het verschiep komt te liggen.

Concreet betekent dit extra inzet op voorbereidende trajecten waarbij de focus ligt op activatie, empowerment en motivatie, gezondheid en (flankerend) taal, nauwere samenwerking met sociale partners/ketenpartners door middel van deelname aan casuïstiekoverleg, (kennis) bijeenkomsten, meer aandacht voor aansluiting jongeren op arbeidsmarkt en/of onderwijs en het verder in kaart brengen van het maatschappelijk middenveld en de mogelijkheden die dit gaat bieden voor kandidaten.

In het Leer- en Ontwikkelcentrum wordt kansgericht, competentiegericht en praktijkgericht gewerkt aan de toekomstige aansluiting op de arbeidsmarkt door gerichte kennismakingen, training en ontwikkeling naar (toekomstige) mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Dit gebeurt bij Ferm Werk, maar bij voorkeur ook buiten de muren van Ferm Werk, in samenwerking met werkgevers en indien noodzakelijk ondersteund met jobcoaches.

Nieuwe kansen voor inwoners met betrekking tot garantiebanen en werkplekken nieuw beschermt worden optimaal benut. Hierbij gaan de ambities van de gemeente verder dan invulling van het wettelijk minimale.

Voor re-integratie van statushouders zijn afspraken gemaakt over intensivering van de trajecten. Gezamenlijk met maatschappelijk middenveld wordt een weekprogramma geboden met onder andere werkervaring, inburgeringsonderwijs, extra taalonderwijs en maatschappelijke deelname. Ferm Werk heeft hieraan ambitieuze resultaatafspraken gekoppeld; dit leidt vanaf 2018 tot extra uitstroom naar werk.

De consequenties voor de personele formatie zijn:

Het aantal werkconsulenten wordt uitgebreid met 1 FTE (dedicated consulent statushouders) tot 4,6 FTE. Het aantal participatieconsulenten was 1,4 FTE. De uitvoering wordt geïntensiveerd door uitbreiding van de formatie met 2 FTE, bestaande uit een participatieconsulent en uitbreiding van praktijkbegeleiding en training.

Het aandeel LOC (inclusief externe werkervaringsplaatsen) wordt uitgebreid met 10%.

Gemeente Bodegraven-Reeuwijk

De ambities van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk voor uitstroom naar werk zijn ook voor de komende jaren onverminderd stevig, evenals de inzet van het lokale netwerk. Verschil met de afgelopen jaren is dat voor het verwezenlijken van de ambities t.b.v. uitstroom naar werk voor een aantal doelgroepen deels een andere route wordt gekozen. Namelijk door inzet van het lokale netwerk.

De gemeente heeft de afgelopen jaren fors ingezet op het verstevigen van het lokale netwerk van welzijnsorganisaties, vrijwilligers, werkgevers en andere samenwerkingspartners, waarbij het uitgangspunt was dat uitstroom naar werk, begeleiding daarbij en participatie het best lokaal kan worden georganiseerd. Deze wijze van organiseren past bij de opvatting dat de lokale samenleving verantwoordelijkheid draagt voor het vraagstuk van participatie en het zorgen voor werk van mede-inwoners.

Nu er een aantal jaren is geïnvesteerd in het lokale netwerk, is voor de gemeente de tijd rijp om hen intensiever te betrekken bij de begeleiding van sommige groepen inwoners naar werk.

Naast continuering van Buddyprojecten, inzet SROI en extra inzet op detachingsbanen voor 56 plussers, gaat het de komende jaren ook om de inzet van een lokaal programma voor versneld burgerschap; de begeleiding van statushouders zal worden georganiseerd door lokale partijen. Ferm Werk zal hiervoor haar leer- en ontwikkelcentrum niet meer inzetten en speelt in de begeleiding van deze groep een beperkte en zeer terughoudende rol.

Invulling van garantiebanen wordt door gemeente Bodegraven-Reeuwijk in beginsel opgeschort en alleen ingezet voor jongeren die rechtstreeks vanuit VSO/PRO onderwijs geplaatst worden bij een werkgever.

De begeleiding van jongeren met een arbeidsbeperking wordt voornamelijk overgedragen aan het Team Arbeids Beperkten (TAB) van de Arbeidsmarktregio. Nieuw beschermt werk wordt ingezet zoals wettelijk voorgeschreven. Gemeente en Ferm Werk gaan hierbij de komende periode samen op zoek naar lokale alternatieven.

Met betrekking tot detachingsbanen merken we nog het volgende op. Het gaat om tijdelijke contracten met een maximale duur van 18 maanden. Het is de inzet dat gedurende deze periode de werknemer uitstroomt naar een reguliere werkgever. In de periode van 18 maanden onderzoeken we de effectiviteit van dit instrument waarbij de vraag betrokken wordt of dit instrument kansen biedt voor inwoners in de leeftijd tot 56 jaar.

Het aantal werkconsulenten wordt ingekrompen met 0,5 tot 1,6 FTE.

Aantal participatieconsulenten: 0,65 FTE. Totaal aantal consulenten, inclusief teamleiding: 2,5 FTE

Het aandeel LOC (inclusief externe werkervaringsplaatsen) wordt ingekrompen met 20%.

Gemeente Montfoort

De gemeente Montfoort zet extra in op het bieden van meer detachingsbanen voor een deel van de inwoners dat is aangewezen op een uitkering. In eerste instantie gaat het om 10 extra banen voor de inwoners van 56 jaar en ouder en inwoners met verwachte loonwaarde van 100%.

De detachingsbaan houdt in dat men in dienst komt van Ferm Werk, direct aan het werk gaat en vervolgens door Ferm Werk gedetacheerd wordt bij werkgevers in de regio. Dat kan al dan niet leiden tot uitstroom bij die werkgever of een andere werkgever naar betaald werk.

Deze werkwijze wordt niet alleen in 2018, maar ook in de jaren erna toegepast. Onzeker is of er voldoende cliënten toe zijn aan een arbeidscontract/detachering. Vooralsnog gaan we er voor de jaren na 2018 vanuit dat een gelijk aantal als in 2018 (13) detacheringen gerealiseerd kan worden. De inzet van dit instrument zorgt voor een aanzienlijke stijging van de uitstroom naar werk.

Wat betreft de detachering dient nog dit vermeld te worden. De gemeente Montfoort kiest bewust niet alleen voor tijdelijke arbeidscontracten van maximaal 24 maanden. Er is zodanig vertrouwen in de detachingskwaliteiten en het netwerk van Ferm Werk dat na afloop van een tijdelijk contract, een onbepaalde tijd contract niet uitgesloten is. In welke mate dit onbepaalde tijd contract al dan niet wordt aangeboden hangt mede samen met de uitstroommogelijkheden van de werknemer naar een reguliere werkgever.

Wat betreft de inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt kiest de gemeente Montfoort er voor om hen door lokale vrijwilligers- en welzijnsorganisatie te laten begeleiden. Ferm Werk neemt actief deel in de pilot Integraal Werken Sociaal Domein van de gemeente. Ferm Werk verwijst voor participatie geschikte inwoners van Montfoort naar deze instellingen en maakt afspraken over begeleiding, terugkoppeling en over de hiervoor benodigde middelen. In de begroting is rekening gehouden dat een beperkt deel van deze doorverwijzingen gepaard gaat met een specifieke opdracht voor bijvoorbeeld activering of ontwikkeling. Hiervoor is gerekend met 10 trajecten à € 2.000,-. Evaluatie zal uitwijzen of door deze aanpak inwoners meer geschikt voor de arbeidsmarkt worden en of aanpassing van de aanpak nodig en mogelijk is.

Aantal werkconsulenten: 0,67 FTE, aantal participatieconsulenten: 0,25 FTE.

Totaal aantal consulenten werk & participatie, inclusief teamleiding: 1 FTE.

Gemeente Oudewater

De gemeente Oudewater kiest voor een gevarieerd pakket van instrumenten waarbij door gecombineerde inzet van Ferm Werk en de gemeente Oudewater (wethouder) 10-15 cliënten uitstromen naar werk. Onderdeel hiervan is een innovatieve en intensieve samenwerking met een groep ondernemers op basis van het zogeheten social impact principe. De gedachte er achter is dat werkgevers in Oudewater intensief worden betrokken bij de opgave om 5 tot 10 inwoners lokaal aan een baan te helpen. De werkgevers bieden deze inwoners een arbeidscontract en krijgen daarvoor in ruil goed voorbereide medewerkers en een bepaald rendement terug.

Met het totale plan voor Oudewater daalt het bestand substantieel.

Voor de jaren na 2018 is het nog ongewis in hoeverre er kandidaten uit het zittende bestand beschikbaar zijn voor uitstroom. De gemeente investeert op dit moment nog niet extra in trajecten voor de inwoners met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt. De huidige werkwijze wordt voor deze groep gecontinueerd; Ferm Werk verwijst cliënten door naar de lokale welzijnsorganisatie en het stadsteam. De gemeente hecht er aan dat de huidige werkwijze wordt geëvalueerd om te bezien of binnen de bestaande werkwijze aanpassingen moeten worden gedaan.

Aantal werkconsulenten: 0,5 FTE, aantal participatieconsulenten: 0,2 FTE.
Totaal aantal consulenten werk & participatie, inclusief teamleiding: 0,75 FTE.

Nieuwe infrastructuur voor mensen met beperkte loonwaarde

Voor alle gemeenten, behoudens gemeente Woerden, geldt dat zij op dit moment geen extra inzet van Ferm Werk vragen voor de zogeheten categorie drie en vier. Dit zijn de inwoners met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt. Algemeen argument hiervoor is enerzijds de overtuiging dat het lokale vrijwilligers- en welzijnsnetwerk geschikt is voor opvang en begeleiding van deze inwoners. Daarnaast geldt als argument dat de Participatiewet voor deze groep zeer beperkte middelen beschikbaar stelt.

Naast de keuze die voor de begroting 2018 gemaakt wordt door de gemeenten, erkennen ze allen dat het wenselijk is om voor inwoners te zoeken naar nieuwe mogelijkheden voor het organiseren van werk en/of participatie voor mensen met een (zeer) grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat hierbij voor Ferm Werk vooral om inwoners die in aanmerking komen voor nieuw beschut of mensen met een uitkering uit categorie drie of vier. De opgaaf binnen het sociaal domein is breder.

De gedachte van de nieuwe infrastructuur is als volgt. Niet alleen Ferm Werk, maar ook andere organisaties (al dan niet Sw-organisaties) organiseren werk voor mensen met een beperking. Dat zijn bijvoorbeeld zorgorganisaties van verschillende omvang. Zo zijn er zorgboerderijen, social firms, ateliers, tuinen, houtbewerkingsbedrijfjes enzovoorts. Deze activiteiten worden gefinancierd, georganiseerd én gefaciliteerd door diverse partijen.

Inzet van Ferm Werk is in samenwerking met al deze partijen te bezien of het mogelijk is om een betere infrastructuur voor beschut en beschermd werk te realiseren. Een nieuwe infrastructuur zonder drempels of grenzen die hun oorsprong hebben in gemeentegrenzen, financiering of organisatiebelangen. Wat namelijk al deze organisaties gemeenschappelijk hebben is het bieden van werk voor kwetsbare werknemers. Dat uitgangspunt is leidend bij het verbinden van al deze partijen.

Indien het nieuwe perspectief mogelijk wordt dan ontstaat er een enorme verscheidenheid aan werksoorten. Aangepast werk kan op veel meer plekken, ook lokaler, worden aangeboden. Een ander voordeel is dat financiële pijlers waarop het construct rust, aanzienlijk uitbreiden. Niet alleen middelen uit de Participatiewet, geld van gemeenten, maar ook financiering vanuit de Wet langdurige zorg en/of WMO kan worden aangewend. Hierdoor ontstaat een nieuw perspectief waarin een divers aanbod van werk met een gezonde financiële basis aan inwoners kan worden aangeboden.

Deze nieuwe infrastructuur ontwikkelen en gezamenlijk opbouwen kost tijd. Daarmee is onlangs een aanvang gemaakt door gesprekken te voeren met diverse organisaties. Ferm Werk is hiervan de initiatiefnemer en aanjager.

Voor de nabije toekomst na 2018 zou het nieuwe construct wel eens een impuls kunnen zijn voor Ferm Werk, in zowel financiële zin als inhoudelijk voor bijvoorbeeld beschut werk. De exacte implicaties zijn op dit moment nog niet in te schatten, en dan ook nog niet opgenomen in deze begroting.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover GR Ferm Werk beschikt om niet begrote kosten te dekken. Het eigen vermogen bedraagt € 74.603. Gegeven de afspraken die in de GR zijn gemaakt met betrekking tot een eventueel nadelig saldo, is de weerstandscapaciteit van Ferm Werk optimaal.

Onderstaand de afspraken in de gemeenschappelijke regeling met betrekking tot een batig of nadelig saldo (artikel 26):

1. Indien in enig exploitatiejaar een batig saldo in de cliëntgebonden kosten van het openbaar lichaam Ferm Werk ontstaat, zal dit saldo worden verrekend met de desbetreffende deelnemer(s). Een batig saldo op de uitvoeringskosten zal worden toegevoegd aan de egalisereserve van het openbaar lichaam Ferm Werk tot een maximum van 10% van de daarvoor gebudgetteerde kosten. Het bepalen van dit maximum geschiedt door het algemeen bestuur.
2. Indien in enig exploitatiejaar een nadelig saldo ontstaat met betrekking tot de cliëntgebonden kosten dient dit te worden verrekend met de betreffende deelnemer(s).
3. Indien in enig exploitatiejaar een nadelig saldo in de uitvoeringskosten van de basisdienstverlening ontstaat, wordt dit tekort in beginsel gedekt uit de egalisereserve. Een nadelig saldo dat niet of niet meer uit die reserve kan worden gedekt, wordt omgeslagen over de deelnemers overeenkomstig de verdeelsleutels van de regeling.

Inventarisatie van de risico's

We onderscheiden hierbij risico's van aanmerkelijke materiële waarde die niet kunnen worden voorzien. Risico's die wel kunnen worden voorzien, zijn in een voorziening opgenomen op de balans.

In de eerste plaats is het aantal uitkeringsgerechtigden dat onvoorzien is, althans hoger dan begroot, een financieel risico. Per uitkeringsgerechtigde gaat het om een gemiddeld bedrag per jaar van ongeveer 13.500 euro.

Zowel landelijke als mondiale economische ontwikkelingen zijn van invloed op het werkelijke aantal uitkeringsgerechtigden.

Niet goed is te voorspellen welke impact die hebben op het aantal uitkeringsgerechtigden in het werkgebied van Ferm Werk. Voorts zijn ook ontwikkelingen als de mondiale vluchtelingenstroom van invloed op het aantal uitkeringsgerechtigden.

Vanwege de mogelijke financiële impact van een grotere instroom dan begroot en verwacht, kan gesteld worden dat het weerstandsvermogen niet afdoende is om een grote stijging op te vangen. Echter in de Gemeenschappelijke Regeling is opgenomen dat de gemeenten die deelnemen in Ferm Werk deze kosten dragen. Met deze bepaling is het risico voor Ferm Werk nihil. Desalniettemin worden deze risico's maandelijks gevolgd en gerapporteerd aan directie, bestuur en Raad van Commissarissen.

Een tweede risico dat onderkend wordt is het verstrekken van uitkeringen of delen van uitkeringen aan niet rechthebbenden, de zogeheten financiële onrechtmatigheid. Hiervoor is een AO/IB ingericht die deze risico's voorkomt dan wel verkleint.

Gemiddeld zo'n 60% van de inwoners van de vier in Ferm Werk deelnemende gemeenten die een beroep doet op een uitkering, wordt geen uitkering verstrekt omdat het recht ontbreekt. In dit zogeheten poorteffect, dat maandelijks wordt gemeten, zit een strenge selectie als het gaat om het voorkomen van het risico op onrechtmatigheid. Verstrekkingen van uitkeringen worden voorts getoetst. Daarnaast vindt er periodieke controle plaats volgens een vastgesteld Intern Controleprotocol. Bevindingen worden met de uitvoering gedeeld en werkwijzen worden hierop zo nodig aangepast. Vermoedens van onrechtmatigheid kunnen voorts met handhaving door Ferm Werk of in opdracht van Ferm Werk door de sociale recherche worden uitgezocht en opgelost. De werking van de AO/IB is hiermee adequaat in het verminderen van het genoemde risico.

Indien wel onrechtmatigheid blijft bestaan, zonder dat Ferm Werk dit heeft herkend, geldt evenzeer het bepaalde in de Gemeenschappelijke Regeling dat de in Ferm Werk deelnemende gemeenten de kosten dragen van de uitkeringslasten.

Het onderkennen, herstellen en reageren op risico's in de bedrijfsvoering van Ferm Werk is vast onderdeel van periodieke monitoring en verantwoording aan directie, bestuur en Raad van Commissarissen van Ferm Werk.

Kengetallen

	realisatie 2016	begroting 2017	begroting 2018
Netto schuldquote	6,0%	5,2%	4,9%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-1,0%	-0,2%	-0,8%
Solvabiliteitsratio	0,8%	1,4%	1,9%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%

De netto schuldquote is het eigen vermogen en de voorzieningen uitgedrukt als percentage van het totaal van de baten. Een negatieve netto schuldquote betekent een positief saldo van eigen vermogen en voorzieningen.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen uitgedrukt als percentage van het balanstotaal. Gegeven de afspraken die in de gemeenschappelijke regeling zijn gemaakt met betrekking tot een batig of nadelig saldo is de financiële situatie gezond te noemen.

Algemene dekkingsmiddelen en bedrag voor onvoorzien

De Algemene dekkingsmiddelen bestaan bij Ferm Werk uit het taakveld Treasury. Op dit taakveld wordt het renteresultaat zichtbaar van de rentelast van de opgenomen lening bij Bank Nederlandse Gemeenten en de rentebaar van de door-verstrekking van de lening aan Ferm Werk N.V.

In de begroting 2018-2021 wordt 100 K per begrotingsjaar aan onvoorzien lasten begroot (programma basisdienstverlening). We gaan er van uit dat er structureel een bedrag nodig is om de organisatie bewegingsruimte te bieden om aanpassingen mogelijk te maken.

Paragraaf financiering

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een door de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido) voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar.

Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt de omvang van de jaarbegroting aangehouden. De omvang van de kasgeldlimiet is voor gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 8,2%.

Zie het overzicht op de volgende pagina, waarin tevens de renterisiconorm (volgens dezelfde wet Fido) is opgenomen.

bedragen in € x 1.000	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Omvang van de begroting	35.174	35.234	35.401	35.610
Toegestaan % kasgeldlimiet	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
Kasgeldlimiet	2.884	2.889	2.903	2.920
Renterisiconorm	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Renteherziening limiet	7.035	7.047	7.080	7.122

Renterisico

De renterisiconorm houdt in dat de leningen waarvoor in dat jaar het rentepercentage wordt herzien of opnieuw afgesloten niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Renteherziening of een nieuwe lening o/g is niet van toepassing in 2018.

Kredietrisico

Conform de wet Fido dienen uitzettingen uit hoofde van de treasury-taak te worden verricht conform de bepalingen van het verplicht schatkistbankieren bij de ministerie van Financiën. Het kredietrisico dat hiermee samenhangt is gelijk aan het risico op de Nederlandse staat.

Kredietverlening uit hoofde van publieke taak

In december 2005 is door GR Ferm Werk een lening verstrekt aan Ferm Werk N.V. ter hoogte van € 2.152K met een looptijd van 10 jaar. Per 31 december 2015 is de overeenkomst verlengd met nog eens 10 jaar, derhalve eindigend op 1 januari 2026. Vanaf 2016 is de rente bepaald op 2%.

Paragraaf verbonden partijen

GR Ferm Werk is enig aandeelhouder van Ferm Werk N.V., eveneens gevestigd aan de Carrosserieweg te Woerden. Ferm Werk N.V. is in de gemeenschappelijke regeling aangewezen als uitvoeringsvennootschap van Openbaar lichaam Ferm Werk.

Het eigen vermogen (groepsvermogen) van Ferm Werk N.V. bedraagt ongewijzigd € 5.842. De omvang van het vreemd vermogen wordt begroot op € 3.000 K. Dit bedrag is inclusief een langlopende lening van GR Ferm Werk van € 2.000 K.

Ferm Werk N.V. is in een groep verbonden met de volgende juridische entiteiten (die eenzelfde doel nastreven):

- Stichting Facilitaire Dienstverlening (SFD), gevestigd te Woerden. De activiteiten van SFD bestaan uitsluitend uit het detacheren van menskracht bij Ferm Werk N.V.
- Stichting De Wissel, gevestigd te Woerden. Deze stichting is werkgever voor gesubsidieerde arbeid (anders dan in het kader van de Wsw) ten behoeve van de deelnemende gemeenten.

De bedragen in onderstaande tabel zijn inclusief SFD en Stichting De Wissel:

bedragen in € x 1.000	begroting	
	1-1-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	6	6
Vreemd vermogen	3.000	3.000
Resultaat: nihil		

De voornaamste activiteiten van Ferm Werk N.V. en haar groepsmaatschappijen zijn gericht op het bieden van aangepast werk aan degenen die in dienst zijn van Openbaar lichaam Ferm Werk of werkzaam zijn in het kader van de uitvoering van andere regelingen. Er worden bij Ferm Werk N.V. geen andere risico's onderscheiden dan zoals beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Productbegroting

Op de volgende pagina's volgt de productbegroting over 2018 van respectievelijk de grote geldstroom en van de kleine geldstroom per gemeente.

Ferm Werk - productbegroting 2018: grote geldstroom

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018			kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017				
			Kosten	Dekking				Kosten	Dekking			
				Rijk	Vangnet / Markt	Gemeente			Rijk	Markt	Gemeente	
Basis												
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.232	1143	€ 15.126.118	€ 13.310.000	€ 679.992	€ 1.136.126	€ 13.654	886	€ 12.098.057	€ 12.555.653	€ -457.596	
Bbz			€ 413.800	€ 338.191		€ 75.609			€ 413.800	€ 338.191	€ 75.609	
Bestandsbeheer												
Inkomensondersteuning minima	€ 730	3150	€ 2.300.000			€ 2.300.000			€ 1.865.000		€ 1.865.000	
Garantiebanen	€ 10.000	53	€ 530.000	€ 530.000		€ -	€ 14.000	76,0	€ 1.064.000	€ 760.000	€ 304.000	
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	13,3	€ 80.000	€ 323.057		€ -243.057	€ 5.873	12,0	€ 70.476	€ 296.160	€ -225.684	
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	268,5	€ 7.862.407	€ 6.520.898		€ 1.341.509	€ 29.400	276,7	€ 8.135.274	€ 6.829.203	€ 1.306.071	
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	16,0	€ 468.593	€ 388.640		€ 79.953	€ 29.400	17,3	€ 508.326	€ 426.717	€ 81.609	
Beschut nieuw	€ 24.200	17,3	€ 419.463	€ 312.000		€ 107.463	€ 23.150	15,0	€ 347.250	€ 255.000	€ 92.250	
Arbeidsparticipatie			€ 413.000			€ 413.000			€ 275.000		€ 275.000	
Detabanen	€ 23.400	43,0	€ 1.006.200	€ -	€ 1.006.200	€ -	€ 23.150	10,0	€ 231.500	€ 104.000	€ 127.500	
			€ 28.619.581	€ 21.722.787	€ 1.686.192	€ 5.210.602			€ 25.008.683	€ 21.460.924	€ 104.000	€ 3.443.759
Aanvullend												
						€ 16.500	Extra kosten in begroting 2017 (incidenteel)				€ 3.244.000	

Inkomensondersteuning minima

toename van het aantal verstrekkingen (+15% in 2017 t.o.v. 2016 +1% in 2018); afname van de gemiddelde prijs per verstrekking (aannee -5% t.o.v. 2016)

Garantiebanen

gemiddelde verwachte loonkostensubsidie (LKS) bedraagt per baan (1 baan = 25,5 uur) € 10.000 aantal banen is gelijk aan de oorspronkelijke doelstelling voor 2016, m.u.v. Bo-Re kosten plaatsing en begeleiding zijn opgenomen onder de kleine geldstroom (Begeleide participatie). Additionele trajectkosten zijn opgenomen onder de grote geldstroom (Arbeidsparticipatie).

SW

rijksbudget SW, bedrag per SE per jaar, cfm meicirculaire 2017 € 24.290 de loon-prijs aanpassing is hierin nog niet verwerkt

loonkosten incl lage inkomensvoordeel, verder te noemen LIV, (max 900 per fte), per SE per jaar € 29.287 eveneens zonder loon-prijs aanpassing

Beschut nieuw

loonkosten op WML (36 uur), inclusief pensioenpremie en inclusief LIV, per FTE per jaar € 24.200 aantal banen is gelijk aan de verplichte taakstelling van het Rijk + 2,7 bij Woerden

gemiddelde verwachte LKS bedraagt per FTE (1 fte = 36 uur) € 15.000 (17 K als 1 FTE = 40 uur)

dekking Rijk bestaat daarnaast uit bonus beschut werken per fte € 3.000

Arbeidsparticipatie

toename van de kosten ten opzichte van de realisatie 2016 met 15% (bij Woerden blijft het begrote bedrag gelijk aan de begroting 2017 en 2016)

daarnaast worden additionele trajectkosten garantiebanen begroot, per baan € 2.000 in de begroting 2017 werd rekening gehouden met totaal € 4.000 per baan

Detabanen

loonkosten op WML (40 uur), incl pensioenpremie en exclusief LIV, per FTE per jaar € 23.400 1 FTE = 36 uur.

Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Woerden: grote geldstroom

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018			kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017				
			Kosten	Dekking				Kosten	Dekking			
				Rijk	Vangnet / Markt	Gemeente			Rijk	Markt	Gemeente	
Basis												
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.000	635	€ 8.248.643	€ 7.090.000	€ 493.643	€ 665.000	€ 13.688	522	€ 7.149.371	€ 6.913.264	€ 236.107	
Bbz			€ 118.000	€ 96.562		€ 21.438			€ 118.000	€ 96.562	€ 21.438	
Bestandsbeheer												
Inkomensondersteuning minima	€ 723	1950	€ 1.410.000			€ 1.410.000			€ 1.175.000		€ 1.175.000	
Garantiebanen	€ 10.000	35,0	€ 350.000	€ 350.000		€ -	€ 14.000	42,0	€ 588.000	€ 420.000	€ 168.000	
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	9,8	€ 58.813	€ 237.501		€ -178.687	€ 5.873	8,8	€ 51.421	€ 216.084	€ -164.663	
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	197,4	€ 5.780.176	€ 4.793.944		€ 986.232	€ 29.400	201,9	€ 5.935.646	€ 4.982.712	€ 952.934	
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	11,8	€ 344.494	€ 285.715		€ 58.779	€ 29.400	12,6	€ 370.884	€ 311.341	€ 59.543	
Beschut nieuw	€ 24.200	10,7	€ 258.131	€ 192.000		€ 66.131	€ 23.150	9,0	€ 208.350	€ 153.000	€ 55.350	
Arbeidsparticipatie			€ 215.000			€ 215.000			€ 145.000		€ 145.000	
Detabanen	€ 23.400	16,7	€ 390.780		€ 390.780	€ -	€ 23.150	10,0	€ 231.500	€ 104.000	€ 127.500	
			<u>€ 17.174.037</u>	<u>€ 13.045.722</u>	<u>€ 884.423</u>	<u>€ 3.243.892</u>			<u>€ 15.973.172</u>	<u>€ 13.092.963</u>	<u>€ 104.000</u>	<u>€ 2.776.209</u>
Aanvullend												
WIW loonkostensubsidie			€ 16.500			€ 16.500						€ 3.244.000
Begroting rijksbudget BUIG				€ 7.600.000	LKS hierin uitkeringen	€ 510.000						€ 7.090.000
De post Arbeidsparticipatie is inclusief additionele kosten garantiebanen (35 banen à € 2.000)												

Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Bodegraven-Reeuwijk: grote geldstroom

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018			kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017			
			Kosten	Dekking				Kosten	Dekking		
				Rijk	Vangnet / Markt	Gemeente			Rijk	Markt	Gemeente
Basis											
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.700	304	€ 4.161.144	€ 3.715.000	€ 125.822	€ 320.322	€ 13.987	178	€ 2.493.758	€ 3.323.258	€ -829.500
Bbz			€ 218.000	€ 181.379		€ 36.621			€ 218.000	€ 181.379	€ 36.621
Bestandsbeheer											
Inkomensondersteuning minima	€ 650	607	€ 394.000			€ 394.000			€ 320.000		€ 320.000
Garantiebanen	€ 10.000	10,0	€ 100.000	€ 100.000		€ -	€ 14.000	24,0	€ 336.000	€ 240.000	€ 96.000
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	1,9	€ 11.615	€ 46.903		€ -35.288	€ 5.873	1,9	€ 10.908	€ 45.839	€ -34.931
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	39,0	€ 1.141.500	€ 946.733		€ 194.766	€ 29.400	42,8	€ 1.259.173	€ 1.057.020	€ 202.153
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	2,3	€ 68.032	€ 56.425		€ 11.608	€ 29.400	2,7	€ 78.678	€ 66.047	€ 12.631
Beschut nieuw	€ 24.200	5,0	€ 120.999	€ 90.000		€ 30.999	€ 23.150	4,0	€ 92.600	€ 68.000	€ 24.600
Arbeidsparticipatie			€ 100.000			€ 100.000			€ 75.000		€ 75.000
Detabanen	€ 23.400	11,0	€ 257.400		€ 257.400	€ -					
			€ 6.572.690	€ 5.136.440	€ 383.222	€ 1.053.028			€ 4.884.118	€ 4.981.543	€ - € -97.426

Begroting rijksbudget BUIG € 3.890.000 LKS hierin € 175.000
uitkeringen € 3.715.000

De post Arbeidsparticipatie is inclusief additionele kosten garantiebanen (10 banen à € 2.000)
Premievoordeel op detabanen komt ten gunste van de kleine geldstroom (dekking uitvoeringskosten)

Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Montfoort: grote geldstroom

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018			kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017			
			Kosten	Dekking				Kosten	Dekking		
				Rijk	Vangnet / Markt	Gemeente			Rijk	Markt	Gemeente
Basis											
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.000	118	€ 1.528.027	€ 1.345.000	€ 60.527	€ 122.500	€ 13.304	105	€ 1.398.031	€ 1.295.848	€ 102.183
Bbz			€ 29.200	€ 22.281		€ 6.919			€ 29.200	€ 22.281	€ 6.919
Bestandsbeheer											
Inkomensondersteuning minima	€ 860	324	€ 279.000			€ 279.000			€ 185.000		€ 185.000
Garantiebanen	€ 10.000	4,0	€ 40.000	€ 40.000		€ -	€ 14.000	5,0	€ 70.000	€ 50.000	€ 20.000
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	0,8	€ 4.614	€ 18.631		€ -14.018	€ 5.873	0,7	€ 3.899	€ 16.384	€ -12.485
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	15,5	€ 453.442	€ 376.074		€ 77.368	€ 29.400	15,3	€ 450.047	€ 377.795	€ 72.253
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	0,9	€ 27.025	€ 22.414		€ 4.611	€ 29.400	1,0	€ 28.121	€ 23.606	€ 4.515
Beschut nieuw	€ 24.200	1,0	€ 24.200	€ 18.000		€ 6.200	€ 23.150	1,0	€ 23.150	€ 17.000	€ 6.150
Arbeidsparticipatie			€ 70.000			€ 70.000			€ 30.000		€ 30.000
Detabanen	€ 23.400	13,0	€ 304.200		€ 304.200	€ -					
			€ 2.759.707	€ 1.842.400	€ 364.727	€ 552.580			€ 2.217.448	€ 1.802.914	€ - € 414.534

Begroting rijksbudget BUIG € 1.400.000 LKS hierin € 55.000
uitkeringen € 1.345.000

De post Arbeidsparticipatie is inclusief trajectkosten t.b.v. lokale vrijwilligers- en werzijnsorganisaties (€ 20.000) en inclusief additionele kosten garantiebanen (4 banen à € 2.000) Premievoordeel op detabanen komt ten gunste van de kleine geldstroom (dekking uitvoeringskosten)

Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Oudewater: grote geldstroom

Omschrijving product	kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2018				kostprijs	volume	Grote geldstroom begroting 2017			
			Kosten	Dekking		Gemeente			Kosten	Dekking		Gemeente
				Rijk	Vangnet / Markt				Rijk	Markt		
Basis												
Aanvragen levensonderhoud	€ 13.600	87	€ 1.188.304	€ 1.160.000	€ -	€ 28.304	€ 13.153	80	€ 1.056.896	€ 1.023.283		€ 33.613
Bbz			€ 48.600	€ 37.969		€ 10.631			€ 48.600	€ 37.969		€ 10.631
Bestandsbeheer												
Inkomensondersteuning minima	€ 810	269	€ 217.000			€ 217.000			€ 185.000			€ 185.000
Garantiebanen	€ 10.000	4,0	€ 40.000	€ 40.000		€ -	€ 14.000	5,0	€ 70.000	€ 50.000		€ 20.000
SW begeleid werken (gem SE)	€ 6.015	0,8	€ 4.958	€ 20.022		€ -15.064	€ 5.873	0,7	€ 4.248	€ 17.853		€ -13.605
SW (gem SE) werkzaam bij Ferm Werk	€ 29.287	16,6	€ 487.289	€ 404.146		€ 83.143	€ 29.400	16,7	€ 490.408	€ 411.676		€ 78.732
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	€ 29.287	1,0	€ 29.042	€ 24.087		€ 4.955	€ 29.400	1,0	€ 30.643	€ 25.723		€ 4.920
Beschut nieuw	€ 24.200	0,7	€ 16.133	€ 12.000		€ 4.133	€ 23.150	1,0	€ 23.150	€ 17.000		€ 6.150
Arbeidsparticipatie			€ 28.000			€ 28.000			€ 25.000			€ 25.000
Detabanen	€ 23.400	2,3	€ 53.820		€ 53.820	€ -						
			€ 2.113.147	€ 1.698.224	€ 53.820	€ 361.102			€ 1.933.945	€ 1.583.504	€ -	€ 350.441
Begroting rijksbudget BUIG				€ 1.210.000	LKS hierin uitkeringen	€ 50.000						€ 1.160.000

De post Arbeidsparticipatie is inclusief additionele kosten garantiebanen (4 banen à € 2.000)

Ferm Werk - productbegroting 2018: kleine geldstroom

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs direct	kostprijs indirect	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking		begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
							Markt	Gemeente	
Basis									
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.633	€ 325	€ 1.958	430	€ 841.900		€ 841.900	€ 957.400
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 583	€ 58	€ 641	70	€ 44.800		€ 44.800	€ 63.800
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 870	€ 173	€ 1.043	1143	€ 1.192.700		€ 1.192.700	€ 957.400
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 317	€ 63	€ 380	3150	€ 1.195.600		€ 1.195.600	€ 957.400
								€ 3.275.000	€ 2.936.000
Inkomensregelingen									
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.162	€ 231	€ 1.393	13	€ 18.500		€ 18.500	€ 16.700
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 12.720	€ 2.530	€ 15.250	247	€ 3.762.400	€ 3.815.000	€ -52.600	€ -104.399
SW arbeidsmatige dagbesteding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 8.977	€ 1.785	€ 10.763	14	€ 150.700		€ 150.700	€ 170.600
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 8.359	€ 1.663	€ 10.021	17	€ 173.700	€ 44.000	€ 129.700	€ 109.200
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 1.668	€ 332	€ 2.000	43	€ 86.000		€ 86.000	€ -
								€ 332.300	€ 192.101
Begeleide participatie									
Algemeen incl WGDV	voorraad klanten (gem.)	€ 304	€ 60	€ 364	1143	€ 416.200		€ 416.200	€ 2.073.899
Leer- en ontwikkelcentrum	voorraad klanten (gem.)	€ 590	€ 117	€ 708	1143	€ 809.100	€ 70.000	€ 739.100	
Consulenten werk & part.	aantal consulenten	€ 91.623	€ 18.223	€ 109.846	10,7	€ 1.179.900		€ 1.179.900	
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 4.171	€ 829	€ 5.000	43	€ 215.000	€ 56.000	€ 159.000	€ 46.200
Intensivering uitvoering	aantal consulenten/trainers	€ 73.306	€ 14.580	€ 87.886	2	€ 175.800		€ 175.800	€ 13.500
								€ 2.670.000	€ 2.133.599
							€ 10.262.300	€ 3.985.000	€ 6.277.300
									€ 5.261.700
									€ 377.000
Aanvullend									
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	10%	wisselend	wisselend	€ 192.500		€ 192.500	€ 137.500
Huisvesting statushouders	aantal woningen		inclusief	€ 756	50	€ 37.700		€ 37.700	€ 49.500
Regeling WIW						€ 5.000		€ 5.000	€ 4.200
Overige kosten						€ 26.000		€ 26.000	€ -
							€ 261.200	€ -	€ 261.200
									€ 191.200

De kosten van de garantiebanen zijn in de begroting 2017 opgenomen onder de grote geldstroom. In de begroting 2018 houden we rekening met € 2.000 kosten per garantiebaan in de kleine geldstroom en € 2.000 in de grote geldstroom. Totaal dus € 4.000 per garantiebaan; in de begroting 2017 is € 4.000 per garantiebaan opgenomen onder de grote geldstroom. De "dekking markt" voor detabanen bestaat uit premiekorting 56+ (€ 7.000 per FTE per jaar).

Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Woerden: kleine geldstroom

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs direct	kostprijs indirect	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking		begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
							Markt	Gemeente	
Basis									
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.633	€ 325	€ 1.958	239	€ 467.300		€ 467.300	€ 524.200
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 583	€ 58	€ 641	39	€ 24.900		€ 24.900	€ 39.600
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 870	€ 173	€ 1.043	635	€ 662.000		€ 662.000	€ 524.200
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 317	€ 63	€ 380	1950	€ 740.300		€ 740.300	€ 617.000
								€ 1.894.500	€ 1.705.000
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.162	€ 231	€ 1.393	10	€ 13.600		€ 13.600	€ 12.200
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 12.720	€ 2.530	€ 15.250	181	€ 2.766.000	€ 2.804.700	€ -38.700	€ -76.163
SW arbeidsmatige dagbeste- ding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 8.977	€ 1.785	€ 10.763	10	€ 110.800		€ 110.800	€ 124.500
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 8.359	€ 1.663	€ 10.021	10,7	€ 106.900	€ 27.100	€ 79.800	€ 65.500
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 1.668	€ 332	€ 2.000	35	€ 70.000		€ 70.000	€ -
								€ 235.500	€ 126.037
Algemeen incl WGDV	voorraad klanten (gem.)	€ 304	€ 60	€ 364	635	€ 231.000		€ 231.000	€ 1.135.470
Leer- en ontwikkelcentrum	voorraad klanten (gem.)	€ 590	€ 117	€ 708	695	€ 491.600	€ 42.500	€ 449.100	
Consulenten werk & part.	aantal consulenten	€ 91.623	€ 18.223	€ 109.846	6,5	€ 711.200		€ 711.200	
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 4.171	€ 829	€ 5.000	16,7	€ 83.500		€ 83.500	€ 46.200
Intensivering uitvoering	aantal consulenten/trainers	€ 73.306	€ 14.580	€ 87.886	2,0	€ 175.800		€ 175.800	€ -
								€ 1.650.600	€ 1.181.670
						€ 6.654.900	€ 2.874.300	€ 3.780.600	€ 3.012.707
									€ 377.000
Aanvullend									
Huisvesting statushouders	aantal woningen		inclusief	€ 756	23	€ 17.300		€ 17.300	€ 23.300
Regeling WIW						€ 5.000		€ 5.000	€ 4.200
Overige kosten						€ -		€ -	€ -
						€ 22.300	€ -	€ 22.300	€ 27.500

Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Bodegraven-Reeuwijk: kleine geldstroom

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs direct	kostprijs indirect	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking		begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
							Markt	Gemeente	
Basis									
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.633	€ 325	€ 1.958	114	€ 223.700		€ 223.700	€ 247.100
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 583	€ 58	€ 641	19	€ 11.900		€ 11.900	€ 11.500
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 870	€ 173	€ 1.043	304	€ 316.900		€ 316.900	€ 247.100
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 317	€ 63	€ 380	607	€ 230.300		€ 230.300	€ 178.000
								€ 782.800	€ 683.700
Inkomensregelingen									
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.162	€ 231	€ 1.393	2	€ 2.700		€ 2.700	€ 2.600
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 12.720	€ 2.530	€ 15.250	36	€ 546.200	€ 553.900	€ -7.700	€ -16.122
SW arbeidsmatige dagbeste- ding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 8.977	€ 1.785	€ 10.763	2	€ 21.900		€ 21.900	€ 26.400
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 8.359	€ 1.663	€ 10.021	5,0	€ 50.100	€ 12.700	€ 37.400	€ 29.100
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 1.668	€ 332	€ 2.000	0	€ -		€ -	€ -
								€ 54.300	€ 41.978
Begeleide participatie									
Algemeen incl WGDV	voorraad klanten (gem.)	€ 304	€ 60	€ 364	304	€ 110.600		€ 110.600	€ 535.305
Leer- en ontwikkelcentrum	voorraad klanten (gem.)	€ 590	€ 117	€ 708	244	€ 172.500	€ 14.900	€ 157.600	
Consulenten werk & part.	aantal consulenten	€ 91.623	€ 18.223	€ 109.846	2,5	€ 274.500		€ 274.500	
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 4.171	€ 829	€ 5.000	11	€ 55.000	€ 21.000	€ 34.000	€ -
Intensivering uitvoering	aantal consulenten/trainers	€ 73.306	€ 14.580	€ 87.886	0	€ -		€ -	€ 13.500
								€ 576.700	€ 548.805
						€ 2.016.300	€ 602.500	€ 1.413.800	€ 1.274.483
Aanvullend									
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	10%	wisselend	wisselend	€ 154.000		€ 154.000	€ 104.500
Huisvesting statushouders	aantal woningen		inclusief	€ 756	15	€ 11.500		€ 11.500	€ 14.600
Overige kosten						€ 26.000		€ 26.000	€ -
						€ 191.500	€ -	€ 191.500	€ 119.100

Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Montfoort: kleine geldstroom

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs direct	kostprijs indirect	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking		begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
							Markt	Gemeente	
Basis									
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.633	€ 325	€ 1.958	44	€ 86.600		€ 86.600	€ 105.500
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 583	€ 58	€ 641	7	€ 4.600		€ 4.600	€ 7.000
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 870	€ 173	€ 1.043	118	€ 122.600		€ 122.600	€ 105.500
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 317	€ 63	€ 380	324	€ 123.100		€ 123.100	€ 84.800
								€ 336.900	€ 302.800
opslag indirecte kosten: 20% (diensten derden: 10%)									
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.162	€ 231	€ 1.393	1	€ 1.100		€ 1.100	€ 900
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 12.720	€ 2.530	€ 15.250	14	€ 217.000	€ 220.000	€ -3.000	€ -5.819
SW arbeidsmatige dagbeste- ding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 8.977	€ 1.785	€ 10.763	1	€ 8.700		€ 8.700	€ 9.400
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 8.359	€ 1.663	€ 10.021	1,0	€ 10.000	€ 2.500	€ 7.500	€ 7.300
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 1.668	€ 332	€ 2.000	4	€ 8.000		€ 8.000	€ -
								€ 22.300	€ 11.781
Begeleide participatie									
Algemeen incl WGDV	voorraad klanten (gem.)	€ 304	€ 60	€ 364	118	€ 42.800		€ 42.800	€ 228.390
Leer- en ontwikkelcentrum	voorraad klanten (gem.)	€ 590	€ 117	€ 708	118	€ 83.200	€ 7.200	€ 76.000	
Consulenten werk & part.	aantal consulenten	€ 91.623	€ 18.223	€ 109.846	1,0	€ 111.400		€ 111.400	
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 4.171	€ 829	€ 5.000	13,0	€ 65.000	€ 35.000	€ 30.000	€ -
Intensivering uitvoering	aantal consulenten/trainers	€ 73.306	€ 14.580	€ 87.886	0,0	€ -		€ -	€ -
								€ 260.200	€ 228.390
						€ 884.100	€ 264.700	€ 619.400	€ 542.971
Aanvullend									
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	10%	wisselend	wisselend	€ 38.500		€ 38.500	€ 33.000
Huisvesting statushouders	aantal woningen		inclusief	€ 756	7	€ 5.100		€ 5.100	€ 5.800
Overige kosten						€ -		€ -	€ -
						€ 43.600	€ -	€ 43.600	€ 38.800

Ferm Werk - productbegroting 2018 gemeente Oudewater: kleine geldstroom

Omschrijving product	omschrijving eenheid	kostprijs direct	kostprijs indirect	kostprijs totaal	volume	Kosten	Dekking		begroting kleine geld- stroom 2017 Gemeente
							Markt	Gemeente	
Basis									
Aanvragen levensonderhoud	aantal aanvragen	€ 1.633	€ 325	€ 1.958	33	€ 64.300		€ 64.300	€ 80.600
Bezwaar en beroep (adviescie)	aantal bezwaren/beroepen	€ 583	€ 58	€ 641	5	€ 3.400		€ 3.400	€ 5.700
Bestandsbeheer	voorraad klanten (gem.)	€ 870	€ 173	€ 1.043	87	€ 91.200		€ 91.200	€ 80.600
Inkomensondersteuning minima	aantal aanvragen	€ 317	€ 63	€ 380	269	€ 101.900		€ 101.900	€ 77.600
								€ 260.800	€ 244.500
Inkomensregelingen									
SW begeleid werken	voorraad medew. (gem fte)	€ 1.162	€ 231	€ 1.393	1	€ 1.100		€ 1.100	€ 1.000
SW werkzaam bij Ferm Werk	voorraad medew. (gem fte) productief werkzaam	€ 12.720	€ 2.530	€ 15.250	15	€ 233.200	€ 236.400	€ -3.200	€ -6.295
SW arbeidsmatige dagbeste- ding/co-product ism Reinaerde	voorraad medew. (gem fte)	€ 8.977	€ 1.785	€ 10.763	1	€ 9.300		€ 9.300	€ 10.300
Beschut nieuw	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 8.359	€ 1.663	€ 10.021	0,7	€ 6.700	€ 1.700	€ 5.000	€ 7.300
Garantiebanen	aantal trajecten	€ 1.668	€ 332	€ 2.000	4	€ 8.000		€ 8.000	€ -
								€ 20.200	€ 12.305
Begeleide participatie									
Algemeen incl WGDV	voorraad klanten (gem.)	€ 304	€ 60	€ 364	87	€ 31.800		€ 31.800	€ 174.734
Leer- en ontwikkelcentrum	voorraad klanten (gem.)	€ 590	€ 117	€ 708	87	€ 61.800	€ 5.400	€ 56.400	
Consulenten werk & part.	aantal consulenten	€ 91.623	€ 18.223	€ 109.846	0,75	€ 82.800		€ 82.800	
Detabanen	aantal dienstverb. (gem fte)	€ 4.171	€ 829	€ 5.000	2,3	€ 11.500		€ 11.500	€ -
Intensivering uitvoering	aantal consulenten/trainers	€ 73.306	€ 14.580	€ 87.886	0,0	€ -		€ -	€ -
								€ 182.500	€ 174.734
						€ 707.000	€ 243.500	€ 463.500	€ 431.539
Aanvullend									
Schuldhelpverlening	aantal dossiers	wisselend	10%	wisselend	wisselend	€ -		€ -	€ -
Huisvesting statushouders	aantal woningen		inclusief	€ 756	5	€ 3.800		€ 3.800	€ 5.800
Overige kosten						€ -		€ -	€ -
						€ 3.800	€ -	€ 3.800	€ 5.800

Bijlagen:

1. Begroting 2018-2021 kleine geldstroom (basisdienstverlening)
2. Financiële begroting 2018-2021 van Openbaar lichaam Ferm Werk

Ferm Werk - begroting 2018-2021 kleine geldstroom (basisdienstverlening)

Indexering 2% per jaar

bedragen in € x 1.000

	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Netto toegevoegde waarde	3.532-	3.125-	66	3.059-	2.980-	2.890-	2.810-
Premievoordeel detabanen			56-	56-	57-	58-	59-
Dekking uitvoeringskosten	3.532-	3.125-	10	3.115-	3.037-	2.948-	2.869-
Personeelskosten	3.331	3.094	1.116	4.210	4.294	4.380	4.468
Huur- en servicekosten	628	631	6-	625	637	650	663
Kosten ICT hosting	229	231	2	233	238	242	247
Afschrijvingen	362	335	10	345	260	260	260
Idem, vanaf 2019					85	85	85
Rentelasten	40	43	-	43	43	43	43
Overige bedrijfslasten	1.115	1.245	45-	1.200	1.224	1.248	1.273
	5.705	5.579	1.076	6.655	6.781	6.909	7.040
Incidentele baten minus lasten	83-	377	377-	-	-	-	-
Continuous improvement	-	-	100	100	238-	243-	247-
Uitvoeringskosten NV	5.622	5.956	799	6.755	6.543	6.666	6.792
Personeelskosten	2.444	2.583	213-	2.370	2.417	2.465	2.515
Rentelasten (saldo)	1	7	-	7	7	7	7
Incidentele lasten	301	-	-	-	-	-	-
Uitvoeringskosten BBZ	26	-	-	-	-	-	-
Overige lasten	176	218	42	260	263	266	270
Uitvoeringskosten GR	2.948	2.808	171-	2.637	2.687	2.739	2.791
Uitvoeringskosten	8.570	8.764	628	9.392	9.231	9.405	9.583
Gemeentelijke bijdrage	5.037	5.639	638	6.277	6.193	6.457	6.714

Openbaar lichaam Ferm Werk - overzicht van baten en lasten begroting 2018-2021

bedragen x 1.000

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Baten							
Taakveld Inkomensregelingen	18.800	24.326		21.905	22.162	22.451	22.730
Taakveld Begeleide participatie	9.352	8.934		8.903	8.694	8.466	8.291
Taakveld Arbeidsparticipatie	2.367	3.370		4.089	4.094	4.195	4.296
Programma basisdienstverlening	30.519	36.630	-1.733	34.897	34.951	35.113	35.317
Programma aanvullende dienstverlening	353	222	56	278	283	288	294
	30.872	36.852	-1.678	35.174	35.234	35.401	35.610
Lasten							
Taakveld Inkomensregelingen	18.800	24.326		21.522	21.780	22.069	22.349
Taakveld Begeleide participatie	9.352	8.934		8.734	8.526	8.298	8.122
Taakveld Arbeidsparticipatie	2.367	3.370		3.961	3.954	4.044	4.132
Programma basisdienstverlening	30.519	36.630	-2.412	34.218	34.260	34.411	34.603
Programma aanvullende dienstverlening	353	222	56	278	283	288	294
Algemene dekkingsmiddelen			7	7	7	7	7
Overhead			572	572	584	595	607
Vennootschapsbelasting			-	-	-	-	-
Bedrag onvoorzien			100	100	100	100	100
	30.872	36.852	-1.678	35.174	35.234	35.401	35.610
Geraamd saldo van baten en lasten							
Programma basisdienstverlening	-	-	679	679	691	702	714
Programma aanvullende dienstverlening	-	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-7	-7	-7	-7	-7
Overhead	-	-	-572	-572	-584	-595	-607
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-
Bedrag onvoorzien	-	-	-100	-100	-100	-100	-100
	-0	-0	0	0	0	-0	-0
Geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves							
	-	-	-	-	-	-	-
Geraamde resultaat	-0	-0	0	0	0	-0	-0

In de begroting 2017 zijn aanpassingen gemaakt die veroorzaakt worden door de nieuwe productindeling m.i.v. 2018. Dit om een betere vergelijking te kunnen maken met de begroting 2018.

Openbaar lichaam Ferm Werk - toelichting op het overzicht van baten en lasten begroting 2018-2021

bedragen x 1.000

Programma basisdienstverlening

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Baten							
Grote geldstroom	25.482	30.991	-2.371	28.620	28.757	28.655	28.601
Kleine geldstroom	5.037	5.639	638	6.277	6.194	6.458	6.716
	<u>30.519</u>	<u>36.630</u>	<u>-1.733</u>	<u>34.897</u>	<u>34.951</u>	<u>35.113</u>	<u>35.317</u>
Lasten							
Grote geldstroom	25.482	30.991	-2.371	28.620	28.757	28.655	28.601
Kleine geldstroom	5.037	5.639		5.598	5.503	5.756	6.002
	<u>30.519</u>	<u>36.630</u>		<u>34.218</u>	<u>34.260</u>	<u>34.411</u>	<u>34.603</u>

In het meerjarenperspectief van de grote geldstroom wordt zowel bij de baten als bij de lasten geen rekening gehouden met loon-prijsaanpassingen. Bij de kleine geldstroom (uitvoeringskosten) wordt rekening gehouden met een jaarlijkse loon-prijsaanpassing van 2%.

In de begroting 2017 zijn éénmalig 3.621 K extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden (namelijk 3.244 K in de grote geldstroom en 377 K in de kleine geldstroom).

Taakveld Inkomensregelingen	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Baten							
Grote geldstroom	15.770	21.273	-2.643	18.630	19.070	19.304	19.529
Kleine geldstroom	3.030	3.053	222	3.275	3.092	3.147	3.201
	<u>18.800</u>	<u>24.326</u>	<u>-2.421</u>	<u>21.905</u>	<u>22.162</u>	<u>22.451</u>	<u>22.730</u>
Lasten							
Grote geldstroom	15.770	21.273	-2.643	18.630	19.070	19.304	19.529
Kleine geldstroom	3.030	3.053		2.892	2.710	2.764	2.820
	<u>18.800</u>	<u>24.326</u>		<u>21.522</u>	<u>21.780</u>	<u>22.069</u>	<u>22.349</u>

In de begroting 2017 zijn éénmalig 3.305 K extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden (namelijk 3.188 K in de grote geldstroom en 117 K in de kleine geldstroom).

Baten grote geldstroom	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
BUIG	13.673	15.806	110	15.916	16.356	16.590	16.815
BBZ	120	414	-	414	414	414	414
Gem. bijdrage inkomensondersteuning	2.082	1.865	435	2.300	2.300	2.300	2.300
Gem. bijdrage bijstandverlening algemeen	-105	-	-	-	-	-	-
T.b.v. versnelde huisvesting statushouders	-	3.188	-3.188	-	-	-	-
	15.770	21.273	-2.643	18.630	19.070	19.304	19.529

Baten BUIG	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Rijksbijdrage BUIG	12.638	13.526	574	14.100	14.490	14.870	15.230
Idem, uitkering vangnetregeling	435	-	680	680	518	374	269
Gemeentelijke bijdrage	600	-458	1.594	1.136	1.348	1.346	1.316
T.b.v. versnelde huisvesting statushouders	-	2.738	-2.738	-	-	-	-
	13.673	15.806	110	15.916	16.356	16.590	16.815

De rijksbijdrage BUIG is gelijk aan de in 2016 bekend gemaakte budgetten.

Vanaf 2019 wordt de eigenrisicodrempel bij de vangnetregeling blijvend verhoogd van 5% naar 7,5%. Tussen 7,5 en 12,5% wordt 50% vergoed.

De grens voor de overgang van de tweede naar de derde vergoedingstrede (100% vergoeding) blijft gehandhaafd op meer dan 12,5%.

Baten BBZ	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Rijksbijdrage BBZ	48	18	-	18	18	18	18
BBZ declaratieregeling	73	320	-	320	320	320	320
Gemeentelijke bijdrage	-1	76	-	76	76	76	76
	120	414	-	414	414	414	414

Lasten grote geldstroom	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Verstrekke uitkeringen	13.640	14.836	290	15.126	15.056	14.910	14.765
Loonkostensubsidie garantiebannen	33	760	-230	530	960	1.290	1.600
Loonkostensubsidie beschut nieuw BUIG	-	210	50	260	340	390	450
BBZ	120	414	-	414	414	414	414
Uitkeringen bijzondere bijstand en declaratieregeling	2.082	2.315	-15	2.300	2.300	2.300	2.300
Bijstandverlening algemeen	-105	-	-	-	-	-	-
	15.770	18.535	95	18.630	19.070	19.304	19.529

Het aantal uitkeringen levensonderhoud wordt voor 2018 begroot op gemiddeld 1143 (begroting 2017: 886 + extra 200 uitkeringen; realisatie 2016: 1011).

Taakveld Begeleide participatie	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Baten							
Grote geldstroom	9.391	8.851	-281	8.570	8.202	7.799	7.459
Kleine geldstroom	-39	83	249	332	493	667	832
	9.352	8.934	-31	8.903	8.694	8.466	8.291
Lasten							
Grote geldstroom	9.391	8.851	-281	8.570	8.202	7.799	7.459
Kleine geldstroom	-39	83		164	324	498	663
	9.352	8.934		8.734	8.526	8.298	8.122

Baten grote geldstroom	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Rijkssubsidie Wsw	8.579	7.552	-319	7.233	6.752	6.281	5.894
Bonus begeleid werken	40	-	-	-	-	-	-
Gemeentelijke bijdrage Wsw	772	1.162	16	1.178	1.241	1.279	1.289
	9.391	8.714	-303	8.411	7.993	7.560	7.183
Bonus beschut werken	-	45	7	52	68	78	90
Gemeentelijke bijdrage beschut werken	-	92	15	107	141	161	186
	-	137	22	159	209	239	276
	9.391	8.851	-281	8.570	8.202	7.799	7.459

	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
Aantal SE Wsw	329	306	-8	298	283	269	256
Rijkssubsidie per SE	€ 26.190	€ 24.680	€ -390	€ 24.290	€ 23.838	€ 23.315	€ 23.000

Het aantal begeleid werken plekken wordt begroot op 13,3 FTE (begroting 2017: 12 FTE; realisatie 2016: 13,3 FTE).

Lasten grote geldstroom	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Personeelskosten Wsw	9.314	8.644	-313	8.331	7.912	7.477	7.099
Kosten begeleid werken	77	70	10	80	81	83	84
Kosten Wsw	9.391	8.714	-303	8.411	7.993	7.560	7.183
Loonkosten beschut werken	-	347	72	419	549	629	726
Af: loonkostensubsidie	-	-210	-50	-260	-340	-390	-450
Kosten beschut nieuw	-	137	22	159	209	239	276
	9.391	8.851	-281	8.570	8.202	7.799	7.459
Aantal FTE Wsw excl. begeleid werken	309	288	-10	278	264	250	237
Aantal FTE beschut nieuw	-	15	2	17	23	26	30
Totaal gemiddeld	309	303	-8	295	286	276	267

Personeelskosten SW	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Loonkosten	7.264	6.661	-162	6.499	6.171	5.843	5.539
Werkgeversheffing ZVW	473	442	-17	425	404	383	363
Sociale lasten	820	710	-24	686	651	616	584
Pensioenpremies	625	690	-129	561	533	505	479
Ontvangen uitkering UWV	-14	-10	5	-5	-3	-17	-5
Totaal sociale lasten	1.904	1.832	-165	1.667	1.585	1.487	1.421
Reiskosten	148	116	14	130	123	116	110
Subsidie ESF (2012)	-39	-	-	-	-	-	-
Overige personeelskosten	37	35	-	35	33	31	29
	9.314	8.644	-313	8.331	7.912	7.477	7.099

Taakveld Arbeidsparticipatie	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Baten							
Grote geldstroom	321	867	552	1.419	1.485	1.551	1.613
Kleine geldstroom	2.046	2.503	167	2.670	2.609	2.644	2.683
	2.367	3.370	719	4.089	4.094	4.195	4.296
Lasten							
Grote geldstroom	321	867	552	1.419	1.485	1.551	1.613
Kleine geldstroom	2.046	2.503		2.542	2.469	2.493	2.519
	2.367	3.370		3.961	3.954	4.044	4.132

In de begroting 2017 zijn éénmalig 316 K extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden (namelijk 56 K in de grote geldstroom en 260 K in de kleine geldstroom).

Baten grote geldstroom	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Inleenvergoeding detachingsbanen	75	104	902	1.006	1.006	1.006	1.006
Gem. bijdrage detachingsbanen	17	128	-128	-	-	-	-
Gem. bijdrage overige arbeidsparticipatie	229	635	-222	413	479	545	607
	321	867	552	1.419	1.485	1.551	1.613

Lasten grote geldstroom	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Loonkosten detachingsbanen	92	232	774	1.006	1.006	1.006	1.006
Additionele kosten garantiebannen	-	304	-304	-	-	-	-
Overige kosten arbeidsparticipatie	229	331	82	413	479	545	607
	321	867	552	1.419	1.485	1.551	1.613

De additionele kosten garantiebannen zijn opgenomen onder de post overige kosten arbeidsparticipatie en worden ingeschat op 2 K per baan.

Gemiddeld aantal banen	realisatie 2016	begroting 2017	verschil	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2021
Garantiebannen	6	76	-23	53	96	129	160

Zodra klanten uit het doelgroepregister een traject hebben doorlopen en klaar zijn voor de arbeidsmarkt, worden de kandidaten overgedragen aan "Begeleide participatie". Vanuit Begeleide participatie worden de kandidaten geplaatst bij een werkgever en daar waar nodig begeleid.

Detachingsbanen	3	10	33	43	43	43	43
-----------------	---	----	----	----	----	----	----

Overzicht incidentele baten en lasten	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Baten en lasten							
Grote geldstroom	-	3.244	-3.244	-	-	-	-
Kleine geldstroom	387	377	-377	-	-	-	-
Basisdienstverlening	387	3.621	-3.621	-	-	-	-

In de begroting 2017 zijn éénmalig extra kosten opgenomen a.g.v. de versnelde huisvesting van statushouders in de gemeente Woerden.
De begrote baten bestaan geheel uit de gemeentelijke bijdrage.

Lasten kleine geldstroom excl. Aanvullende dienstverlening	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Taakveld Inkomensregelingen	3.030	3.053		2.892	2.710	2.764	2.820
Taakveld Begeleide participatie	-39	83		164	324	498	663
Taakveld Arbeidsparticipatie	2.046	2.503		2.542	2.469	2.493	2.519
Programma Basisdienstverlening	5.037	5.639		5.598	5.503	5.755	6.000
Algemene dekkingsmiddelen				7	7	7	7
Overhead				572	584	595	607
Bedrag onvoorzien				100	100	100	100
	5.037	5.639	638	6.277	6.193	6.457	6.714

In de kleine geldstroom wordt rekening gehouden met een jaarlijkse loon-prijsaanpassing van 2%.
De kosten van de kleine geldstroom worden over de gemeenten verdeeld op basis van de productbegroting.

Programma Basisdienstverlening	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Personeelskosten	2.529	2.583	-213	2.370	2.417	2.465	2.515
Af: personeelskosten overhead			-567	-567	-578	-590	-602
	2.529	2.583	-780	1.803	1.839	1.875	1.913
Bijdrage basisdienstv. Ferm Werk N.V.	2.090	2.831	809	3.640	3.506	3.718	3.923
Dotatie voorziening WW/BW uitkering	215	-	-	-	-	-	-
Kosten uitvoering BBZ	25	-	-	-	-	-	-
Kosten sociale recherche	95	102	-7	95	97	99	101
Kosten bezwaarschriftencommissie	45	58	-17	41	42	42	43
Proces- en griffiekosten	32	35	-23	12	12	12	13
Kosten cliëntenraad	7	15	-8	7	7	7	7
Diverse baten en lasten	-2	8	-3	5	5	5	5
Af: diverse baten en lasten overhead			-5	-5	-5	-5	-5
	5.036	5.632	-34	5.598	5.503	5.755	6.000

<u>Personeelskosten</u>	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Loonkosten	2.060	2.056	-148	1.908	1.946	1.985	2.025
Reservering vakantiegeld	86	-	-	-	-	-	-
Werkgeversheffing ZVW	134	139	-10	129	132	134	137
Sociale lasten	151	141	-10	131	133	136	139
Pensioenpremies	240	265	-19	246	251	256	261
Ontvangen uitkering UWV	-10	-	-	-	-	-	-
Totaal sociale lasten	515	545	-39	506	516	526	537
Vergoeding kosten vanuit arbeidsregio	-38	-	-	-	-	-	-
Overige personeelskosten	49	47	-6	41	42	43	44
Doorbelasting naar aanvullende dienstverl.	-143	-65	-20	-85	-87	-89	-90
	2.529	2.583	-213	2.370	2.417	2.465	2.515

Het gemiddeld aantal werknemers wordt begroot op 36 FTE (begroting 2017: 40,9 FTE; realisatie 2016: 40,2 FTE).

Hierin opgenomen aandeel werknemers overhead: 7,8 FTE.

Algemene dekkingsmiddelen	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Rente spaarrekeningen	201	184	-184	-	-	-	-
Rente lening u/g Ferm Werk N.V.	43	43	-	43	43	43	43
	244	227	-184	43	43	43	43
Rente leningen o/g	-245	-229	179	-50	-50	-50	-50
Overige rentelasten	-	-6	6	-	-	-	-
	-1	-7	-7	-7	-7	-7	-7

Overhead	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Personeelskosten overhead			567	567	578	590	602
Diverse baten en lasten overhead			5	5	5	5	5
			572	572	584	595	607

Verdeelsleutels kosten kleine geldstroom

Een overzicht van de verdeelsleutels (begroting) volgt onderstaand:

Inkomensregelingen	aantal bestand PW bestandbeheer	aantal aanvragen LO instroom BUIG	aantal aanvragen bijz.bijstand	aantal bezwaar/beroep bij cie
Gemeente Woerden	635	239	1.950	39
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	304	114	607	19
Gemeente Montfoort	118	44	324	7
Gemeente Oudewater	87	33	269	5
	<u>1.143</u>	<u>430</u>	<u>3.150</u>	<u>70</u>
procentuele verdeling:				
Gemeente Woerden	55,5%	55,5%	61,9%	55,5%
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	26,6%	26,6%	19,3%	26,6%
Gemeente Montfoort	10,3%	10,3%	10,3%	10,3%
Gemeente Oudewater	7,6%	7,6%	8,5%	7,6%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>

Begeleide participatie

	aantal productieve fte Wsw	procentuele verdeling	aantal dienstverb. beschut nw	procentuele verdeling	aantal trajecten garantiebanen	procentuele verdeling
Gemeente Woerden	201	73,5%	11	61,5%	35	81,4%
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	40	14,5%	5	28,8%	-	0,0%
Gemeente Montfoort	16	5,8%	1	5,8%	4	9,3%
Gemeente Oudewater	17	6,2%	1	3,8%	4	9,3%
	<u>274</u>	<u>100,0%</u>	<u>17</u>	<u>100,0%</u>	<u>43</u>	<u>100,0%</u>

Arbeidsparticipatie

	aantal bestand PW alg./WGDV	aantal bestand PW LOC	aantal consulenten werk&part.	aantal dienstverb. detabanen	aantal consulenten intensivering
Gemeente Woerden	635	695	6,5	17	2
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	304	244	2,5	11	-
Gemeente Montfoort	118	118	1,0	13	-
Gemeente Oudewater	87	87	0,8	2	-
	<u>1.143</u>	<u>1.143</u>	<u>10,7</u>	<u>43</u>	<u>2</u>
procentuele verdeling:					
Gemeente Woerden	56%	61%	60%	39%	100%
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	27%	21%	23%	26%	0%
Gemeente Montfoort	10%	10%	9%	30%	0%
Gemeente Oudewater	8%	8%	7%	5%	0%
	<u>100%</u>	<u>100%</u>	<u>100%</u>	<u>100%</u>	<u>100%</u>

**Programma
aanvullende dienstverlening**

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Baten en lasten							
Grote geldstroom	29	-	17	17	17	17	17
Kleine geldstroom	324	222	39	261	266	272	277
	<u>353</u>	<u>222</u>	<u>56</u>	<u>278</u>	<u>283</u>	<u>288</u>	<u>294</u>

De baten en lasten van de grote geldstroom betreffen de uitvoering van de regeling WIW voor de gemeente Woerden (taakveld 6.3).

Baten kleine geldstroom	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Gem. bijdrage Woerden	65	60	-38	22	23	23	24
Gem. bijdrage Bodegraven-Reeuwijk	208	119	73	192	195	199	203
Gem. bijdrage Montfoort	45	39	5	44	44	45	46
Gem. bijdrage Oudewater	6	4	-0	4	4	4	4
	<u>324</u>	<u>222</u>	<u>39</u>	<u>261</u>	<u>266</u>	<u>272</u>	<u>277</u>

De verdeling naar taakveld is als volgt:

Woerden - regeling WIW				5	5	5	5
B'graven-R'wijk - Ondersteuningsfonds Taakveld 6.3				<u>26</u>	<u>27</u>	<u>27</u>	<u>28</u>
				31	32	32	33
Woerden - huisvesting statushouders B'graven-R'wijk - idem Montfoort - idem Oudewater - idem Taakveld 8.3				17	18	18	18
				12	12	12	12
				5	5	5	5
				4	4	4	4
				<u>38</u>	<u>38</u>	<u>39</u>	<u>40</u>
B'graven-R'wijk - schuldhulpverlening Montfoort - idem Taakveld 6.71				154	157	160	163
				39	39	40	41
				<u>193</u>	<u>196</u>	<u>200</u>	<u>204</u>
				<u>261</u>	<u>266</u>	<u>272</u>	<u>277</u>

Lasten kleine geldstroom	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Kosten taakveld 6.3				31	32	32	33
Kosten taakveld 8.3				38	38	39	40
Doorbelaste personeelskosten vanuit basisdienstverlening	143	97					
Kosten taakveld 6.71: schuldhulpverlening	175	125		193	196	200	204
Overige kosten aanvullende dienstverl.	6	-					
	<u>324</u>	<u>222</u>	<u>39</u>	<u>261</u>	<u>266</u>	<u>272</u>	<u>277</u>

Met ingang van 2016 voert Ferm Werk aanvullende werkzaamheden uit voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in het kader van het Ondersteuningsfonds. De personeelskosten in het kader van de huisvesting voor statushouders nemen naar verwachting af.

Openbaar lichaam Ferm Werk - uiteenzetting van de financiële positie en toelichting

Geprognosticeerde balans per 31 december

bedragen x 1.000

	jaarrekening 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Vaste activa							
Financiële vaste activa	6.626	2.006	-	2.006	2.006	2.006	2.006
Vlottende activa	2.412	3.184	-1.184	2.000	2.000	2.000	1.800
Totaal activa	9.038	5.190	-1.184	4.006	4.006	4.006	3.806
Eigen vermogen	75	75	-	75	75	75	75
Voorzieningen	243	-	200	200	200	200	-
Vaste schulden	6.501	2.000	-	2.000	2.000	2.000	2.000
Vaste passiva	6.819	2.075	200	2.275	2.275	2.275	2.075
Vlottende passiva	2.219	3.115	-1.384	1.731	1.731	1.731	1.731
Totaal passiva	9.038	5.190	-1.184	4.006	4.006	4.006	3.806

Financiering

Financiële vaste activa

In 2006 is door openbaar lichaam Ferm Werk een lening verstrekt aan Ferm Werk N.V. ter hoogte van € 2.151.766, met een looptijd van 10 jaar.

Per 31 december 2015 is de overeenkomst verlengd met nog eens 10 jaar, derhalve eindigend op 1 januari 2026.

De over de lening verschuldigde rente bedraagt 2%. Gedurende de looptijd is de lening aflossingsvrij. Geldnemer is te allen tijde bevoegd om tussentijds boetevrij af te lossten. De lening bedraagt vanaf eind 2017 naar verwachting € 2.000.000.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Eind 2017 zal een nieuwe lening worden aangegaan. Naar verwachting bedraagt de hoofdsom € 2.000.000 en het rentepercentage 2,5% per jaar.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Openbaar lichaam Ferm Werk wordt verondersteld gelijk te blijven aan de reserve per ultimo 2016 ad € 74.603.

Zie hiervoor ook de paragraaf weerstandsvermogen.

Jaarlijks terugkerende, arbeidskosten gerelateerde, verplichtingen van een vergelijkbaar volume

Op grond van het BBV mag voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks gelijk volume géén voorziening of verplichting opgenomen worden. Dit geldt dus bijvoorbeeld voor vakantiegeldreserveringen.

bedragen x 1.000

	realisatie 2016 €	begroting 2017 €	verschil €	begroting 2018 €	begroting 2019 €	begroting 2020 €	realisatie 2021 €
Jaarlijks terugkerende verplichting	806	750	-50	700	650	600	550